

novembre 1994 n° 150 150 PTA.

LLUCMAJOR

de pinte en ample

100 cl.

25% vol.

FLAROP
d'en
GORI

F. Vidal

Elaborado por Destilerías F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7.5497 Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182 / PM

EDITA:
Obra Cultural Balear de Lluçmajor

INFORMACIÓ i PUBLICITAT:
C/ Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

DIRIGEIX:
Catalina Font

COL·LABOREN:

Sebastià Alzamora	Bàrbara Verdera
Miquel Barceló	Ignaci Barceló
Llúcia Caldés	Miquel Bezares
Francina Capellà	Celso Calviño
Sebastià Cardell	Miquel Cardell
Damià Durán	Joan Clar
Joana Font	Bartomeu Font
Catalina Garau	Maties Garcías
Antoni Ginard	Miquel Janer
Franc. Jaume	Coloma Julià
Antoni Llompart	Benet Llompart
Llorenç Mascaró	Francisca Mut
Antoni Montserrat	Miquel Mut
Maties Mut	Jaume Oliver
Guillem Oliver	Nanda Ramon
Margalida Palou	Jaume Salvà
Sebastià Rubí	Miquel Sbert
Josep Sacarès	Catalina Serra
Tomeu Sbert	Joan Socías
Jerònia Socies	Arnau Tomàs
Gabriel Thomàs	Antoni Vadell
Pere F. Torrens	Francesca Verdera

SECCIÓ ESPORTIVA:
Coordinador: Joan Quintana
Col·laboren:
Joan Jaume, Jaume Manresa

IMPRIMEIX:

ETIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, n° 2
MANACOR

El pensament de la Revista
s'expressa només a través
de l'Editorial

Editorial

La força de la raó contra la raó de la força

elebram que fa 150 mesos, un darrere l'altre, som aquí, amb vosaltres, per complir el compromís que ens traçàrem ara ja fa més de 13 anys: esser l'eina de comunicació escrita que feia falta en aquest poble. Arribar al número 150 ens encoratja i ens dóna força: som on mai no hauríem pensat i feim comptes de tenir corda per molts d'anys.

Cal, doncs, perseverar i continuar en la tasca si tenim a la mà uns resultats que de cap manera són menyspreables. És el cas, pensam, de *Lluçmajor de pinte en ample*. Per aconseguir-ho, ens hem proposat millorar i corregir, modificar i canviar. Així us arriba el que avui teniu a les mans: un nou disseny, una millor imatge, una bella presentació per a la compareixença mensual de la nostra -i la vostra- publicació.

Però en celebrar la festa hem de fer menció d'uns fets desgraciats. Ens referim a l'expulsió que hem patit, per ordre directa del batle i per mitjà de la policia, de l'estand que teníem a la Mostra. Com cada any, havíem de participar-hi i, com cada any també, hi havíem de tractar temes d'actualitat, com és ara l'ampliació del club nàutic de s'Estanyol.

El nostre estand era, sobretot, un vídeo. No és cert, doncs, tot quant, *a posteriori*, han escampat des de la Casa de la Vila: ni pancartes, ni bàuls, ni crits, ni intents de boicot ni molèsties per als altres expositors. Només imatges de vídeo i dues corones florals enmig d'elements decoratius.

Contra aquest innocent muntatge, els governants -sense cap explicació ni cap intent de diàleg- ens varen engegar per la força. Ens sap greu no poder haver fet, un any més, part de la Fira. Però no ens fan por els dictadoretjos: els plantarem cara per retreure'ls que estan tallats de mala lluna democràtica i ho repetirem tantes vegades com farà falta.

Perquè sabem ben cert -encara que ells no s'ho creguin- que aquests que tan aviat mostren el llautó autoritari no són els amos del poble. I perquè sabem, també, que per damunt de la seva prepotència hi ha valors com les llibertats de pensament, d'opinió i d'expressió, com la dignitat democràtica i la participació popular. Uns valors que, tanmateix, mai no podran ni segrestar ni malmetre ni fer malbé. Ho sabem tots els demòcrates. ♦

Plenari de l'Ajuntament

Arnau Tomàs

Una altra vegada el tema més discutit i polèmic de la darrera sessió plenària celebrada aquest mes de novembre per l'Ajuntament de Lluçmajor, va ser el relatiu a la convalidació i conversió de despeses i reconeixement d'obligacions, aquest cop amb 1.600.000 pta. com a subvenció al Club Nàutic de s'Estanyol i altres quantitats importants de factures retardades a l'empresa concessionària de l'enllumenat públic de Lluçmajor.

El regidor Rabasco va votar en contra d'aquestes convalidacions perquè entén que són quantitats exagerades, tant com a subvenció a l'esmentat Club com són també desmesurades les factures al·ludides. El portaveu del PSOE, Joan Monserrat també va criticar la proliferació de convalidacions de despeses, tot al·legant que s'ha de tenir cura a no augmentar el deute del Consistori.

El regidor-president d'Hisenda, Lluç Tomàs va replicar que l'Ajuntament sempre ha patrocinat, no el Club Nàutic en si, sinó els trofeus i l'organització de les competicions nàutiques, i pel que fa a les factures de l'empresa elèctrica concessionària, va dir que hi eren totes, detallades i avalades pels tècnics municipals. I, contestant a Monserrat li va recordar que quan aquest era batle les factures no es convalidaven perquè "passaven d'un pressupost a un altre, perquè no hi havia doblers per pagar els deutes".

Un altre punt discutit fou el que feia referència a la informació favorable al pla de carreteres de la CAIB, que inclou la reforma del traçat de desviament i d'enllaç amb les carreteres de Porreres i d'Algaida. J. Monserrat va votar en contra al·legant que aquesta desviació lluny del poble serà més perjudicial que no positiva. El batle, G. Oliver, manifestà tot el contrari, que aquest nou traçat és absolutament necessari i que "en sortirem beneficiats".

Sobre la concessió administrativa de la zona de domini públic marítim terrestre de s'Arenal per a l'embelliment de la primera línia, un cop més Rabasco va alte-

rar la tranquil·litat de la sala tot demanant si el tema havia passat per comissió. Davant el dubte, el batle va optar per declarar-ho d'urgència, que al final va ser aprovat però amb el vot contrari del regidor solitari d'ASI.

Finalment, ja en l'apartat de pres i qüestions, i perquè ni li fou concedit a títol de moció, el portaveu de l'oposició socialista, Joan Monserrat va llegir un escrit de protesta pels fets esdevinguts a l'stand de la revista "Lluçmajor de Pinte en Ample" a la Mostra llucmajorera de les Fires d'enguany. Segons aquest escrit, la policia local va ordenar de tancar o desallotjar aquest stand. Monserrat va censurar l'actitud del batle per no donar exemple en el foment de les llibertats democràtiques contemplades a la Constitució, per la qual cosa va instar-lo a demanar disculpes a l'esmentada revista per la injustícia que s'hi va cometre.

Com a contesta, Gaspar Oliver va dir que "la Mostra és per exposar els productes locals i no per muntar expectacles reivindicatius".

Altres assumptes

Sense discussions es varen aprovar aquests altres temes que eren contemplats a l'ordre del dia:

- Convocatòria i bases per proveir una plaça d'Enginyer tècnic municipal.
- Modificació de l'oferta pública de treball.
- Festes locals per al proper any 1995, que tornaran a ser les de Sant Miquel i el Firó.
- Ratificació del nomenament d'advocat i de procurador.
- Declarar d'interès municipal, l'Associació de Ràdio Club Lluçmajor.
- Nou plec de condicions per a la concessió dels serveis de cantina dels camps municipals de Lluçmajor i de s'Arenal. ♦

**NUEVO OPEL
CORSA
¡MI COCHE!**

AUTOMÒBILS LLUCMAJOR S.L.

Ronda Ponent, 30 - Tel. 66 06 24 (Lluçmajor)

G. Cañellas va inaugurar el Polígon Industrial

Francesc Verdera

Foto: C. Julià

El passat 13 d'octubre, i coincidint amb les celebracions de les Fires, el president del Govern Balear, Gabriel Cañellas, acompanyat dels consellers d'Indústria i Obres Públiques es desplaçaren a Lluçmajor per inaugurar el nou polígon industrial de Son Noguera.

El polígon compta amb tots els serveis d'infraestructura i està preparat per rebre els primers industrials que han decidit instal·lar-hi les seves naus i indústries. Les primeres sol·licituds de llicències d'obres estan en tràmit i tot pareix indicar que, de moment, els promotors han venut el 35 per cent dels solars. Una xifra considerada positiva, tenint en compte el període de crisi econòmica dels darrers anys.

Darrerament s'havien intensificat els treballs, especialment la restauració de les antigues cases de possessió, destinades a acollir les oficines del recentment estrenat polígon industrial.

La primera fase del projecte ha acabat. Vials, voravies, enllumenat, infraestructura i serveis ja estan a disposició d'industrials i firmes comercials.

També s'ha millorat el traçat de la carretera per senyalar i facilitar l'entrada i sortida de vehicles. ♦

ANIMACIO INFANTIL

FESTES, COMUNIONS, ANIVERSARIS, COL·LEGIS...

MONITORS TITULATS AMB EXPERIÈNCIA

Tels: 66 25 72 - 66 04 26

Els torrents varen córrer

Font Tous

Les nombroses pluges caigudes durant el mes de setembre (100 lts.) i el mes d'octubre varen fer que després de molts d'anys, dia 12 d'octubre, el torrent de devora Na Joanota corrés, igualment que el de Ses Comes que va deixar intransitable el camí vell de Cala Pi, el d'Alfàbia, la carretera de s'Estanyol.

S'ha de dir que des de feia molts d'anys a Lluçmajor no hi havia hagut un mes tan plujós, i és que durant l'octubre varen caure 200 lts; per fer-nos una idèa de la magnitud d'aquesta quantitat hem de dir que en el període de gener a Agost d'enguany, va ploure 80 litres, i que en anys molt secs, ha arribat a ploure 260 litres durant l'any. En contrade del que ha passat a altres indrets de Mallorca, a Lluçmajor la pluja ha estat molt beneficiosa i és que ha plogut molt però a poc a poc i bé. ♦

Carretera de S'Estanyol

Camí Vell de Cala Pi

Foto: Francisca Salvà

Foto: Coloma Julià

Reformes al Santuari de Gràcia

Des de fa dos anys el Santuari de Nostra Senyora de Gràcia s'està reforçant en la seva estructura perquè els moviments de terres dels fonaments havien provocat desperfectes a l'edifici.

Aquestes obres que s'havien de realitzar en dues fases i que s'havien pressupostat en 8 milions de pessetes han estat possibles gràcies a donatius particulars, d'algunes empreses i de l'ajut de dos milions de pessetes que prometé l'Ajuntament.

En una primera fase es va arranjar el que tenia més perill: les cases dels donats, obra per a la qual l'Ajuntament, com havia promès, donà un milió de pessetes. La segona fase, arranjar la capella, es completà abans de l'estiu passat i quan es va demanar el milió que faltava per poder fer front a les despeses que l'obra havia suposat, es trobaren que, segons els informaren, a l'Ajuntament no hi havia doblers i que, de moment no els en podien donar.

Aiximateix, s'aconseguí la meitat de l'entrada de la Setmana de Teatre, unes tres-centes mil pta., doblers que, com es va fer públic, havien de ser per aquesta causa.

És una llàstima que l'actual Consistori no posi una mica més d'interès cap a tot el que és i representa per als llucmajorers el Santuari de Gràcia. Si n'hi posàs, és ben segur que els solcs que les pluges han fet a l'esplanada i a les baranes del seu costat no estarien en unes condicions tan perilloses i deplorables com ara. ♦

Grup muntanyisme Llucmajor

Excursió del mes El Pas de l'heura

La sortida d'aquest mes de novembre serà el diumenge dia 20. A continuació teniu una petita descripció del que podreu trobar-hi.

L'excursió té el seu inici al **Port de Sóller**, on inicia un bell recorregut per la costa que permet contemplar, entre altres elements, la **Torre Picada** i l'**illeta de Ca'n Gordo**. Aquest tram de camí sovint és anomenat "**Sa Petita Costera**".

Poc després d'una zona de cavitats el camí abandona la costa per encaminar-se cap a la **Tranca dels Bous**; aquest trànsit, d'una a altre zona, es realitza a través de sengles passos: el **Pas de Na Cordellina**, primer, i, posteriorment, el **Pas de s'Heura**.

Superats aquests, la vista s'escampa cap a la **Torre de Na Seca**, el **Coll de Biniamar** (on són visibles els treballs de canalització de l'aigua de Sa Costera), **Puig Major**, **Torrent dels Llorers...**

Al fons de la vall, els dos **Bàltx**, el d'**Avall** i el de **Mig**; el nostre camí arriba a les cases de **Bàltx d'Amunt**, i d'aquí al **Mirador de les Barques**.

En aquest indret s'inicia la davallada cap al **Santuari de la Mare de Déu de l'Olivar**, per a després continuar cap a la vila de **Sóller** on finalitza l'excursió.

Inscripcions:

Els interessats a venir podeu apuntar-vos, entre el 7 i el 17 de novembre al **Centre d'Informació Juvenil** del carrer de Sa Font, 18. (On tenen obert els matins de 9 a 14h., excepte els dimecres en que únicament obren els capvespres de 16 a 20h.)

També podeu apuntar-vos els dijous, a partir de les 20h., al local social del Grup, carrer de St. Francesc, 51 (Bar San Francisco). ♦

Premi de poesia per M. del Carme Roca

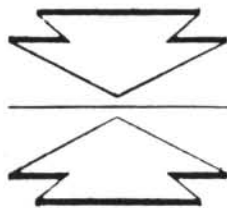
La llucmajorera M. del Carme Roca ha guanyat recentment el premi especial "Tercer Certamen Rosa de Primavera de Poesia Xisca Aguiló". El mateix any 94 havia guanyat el 2n Premi "Reina Amalia" i el primer premi de glosa "Comerç Sant Miquel" de Ciutat. Aviat s'editarà el seu llibre de poemes "Senzill Ramell de Paraules". ♦

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

**CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES**

**OBERT DILLUNS I DIJOURS
de 17 a 21 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Llucmajor)**

CENTRE OFTÀLMIC

Dra. Cristina Bofill

**CITA PREVIA
Tel. 66 22 82
Dilluns i Dijous
de 17 a 20 hs.**

Comunicat als mitjans de comunicació

Censura a les Fires de Llucmajor

Per Llucmajor de pinte en ample
Catalina Font

Fa tretze anys, la revista "Llucmajor de Pinte en Ample", editada per OCB i membre de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca apareix mensualment amb informacions i opinions sobre l'actualitat llucmajorera, amb una tirada de mil exemplars.

També cada any, d'ençà de la seva fundació, la revista ha participat amb el muntatge d'un stand a la Mostra llucmajorera de les Fires. És una més de les activitats que hem organitzat per tal de participar activament en la vida del poble, com també hem organitzat conferències, editat llibres, etc.

A la Mostra d'enguany havíem preparat un stand dedicat a un dels temes que aquests mesos centren de forma polèmica l'actualitat de la vila: el projecte d'ampliació del Club Nàutic de s'Estanyol.

Una vegada muntat, el mateix dia de la inauguració, efectius de la Policia municipal ens han indicat que l'Ajuntament no permetia l'exhibició d'aquell stand, amenaçant-nos amb retirar-lo ells si no el retiràvem nosaltres.

D'aquesta manera, la Mostra d'enguany no tindrà l'aportació de Llucmajor de Pinte en Ample. Serà així una mostra que encara existeixen actituds i actuacions caciquils i antidemocràtiques, que no respecten drets tan elementals i constitucionals com el de la lliure exposició d'idees o la lliure concurrència al mercat.

Consideram responsable d'aquest atemptat a la llibertat d'expressió a la majoria governant a l'Ajuntament de Llucmajor, i de forma concreta al batle i President del PP a Mallorca, Gaspar Oliver.

L'Ajuntament pren d'aquesta manera partit en una polèmica viva entre els ciutadans, i no fa cap benefici a la imatge de Llucmajor i les seves Fires, tradicional punt de trobada i convivència pacífica. Fins i tot desmenteix el pregoner d'enguany que les obria parlant de Llucmajor com a terra de llibertats.

Llucmajor, 15 d'octubre de 1994 ♦

PERRUQUERIA PUIGSERVER

HORARI:

De dimarts a divendres:

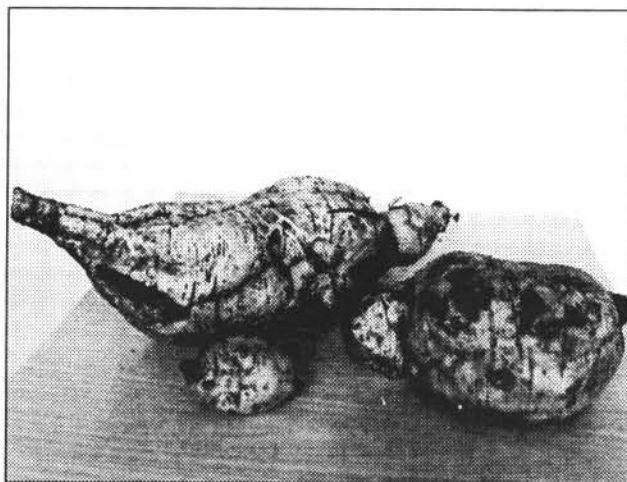
de 9 a 12 i de 15 a 19

Dissabtes:

de 8 a 17

C/Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 66 11 12 - 64 05 14

Moniatos gegants

A la finca d'Alacantí, fa dos mesos que es colliren dos moniatos enormes. Havien esta regats i adobats amb fems. Un va pesar 3 kgs. i l'altre 4 kgs. i mig. Qui ho havia de dir!. Feia vuit mesos que no plovia!. ♦

7

CAMISETES
XANDALLS

PLAÇA 18
serigrafia

PLAÇA ESPANYA, 18
07620 LLUCMAJOR (MALLORCA)
TELÉFON 66 04 22

Quatre mots

Orpa Valapriu, maternitat a casa

Coloma Julià

-Fa pocs dies que vares tenir una filla a casa teva, i no a la clínica, com sol passar habitualment. Ho havies planificat així?

-No, no havia pensat mai de tenir la meua filla d'aquesta manera; va ser per casualitat. Jo la volia tenir a Son Du-reta, com tothom.

-Quan te n'adonares que el part s'accelerava, què vares fer?

-Vaig començar a tenir molèsties i em vaig tombar al sofà, però de cada vegada tenia més mal, fins que em vaig aixecar i vaig rompre aigües. Després me'n vaig anar al bany a rentar-me; em va costar arribar-hi, no em podia moure. Dins el bany ja va néixer na Verònica ràpidament.

-T'assustares molt?

-Sí, perquè jo era tota sola a ca nostra. Em vaig assus-tar moltíssim quan vaig veure el panorama.

-Et va ajudar algú en el part?

-La veïnada de dalt va venir i va avisar el metge de l'Amulatori. Va venir la comare, un metge i una infer-mera. També va venir el metge d'aquí davant. Tots ells fo-ren molt eficaços i els estic molt agraïda. ♦

FUNERÀRIA Nostra Senyora de Lluc A.SASTRE

C/ Revetlla 9 i 11.

Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

El Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei fu-nerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sor-presa.

El nostre representant atendrà serveis par-ticulars i de la nostra Companyia d'assegu-rances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Llucmajor)

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Enseñat

AGENT OFICIAL

Taller autoritzat

automòbils

PIVA motor s.a.

C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

*Sabates
Ca'n Gramet*

**VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS**

C/. Bisbe Talxaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR

S'Arenal

Joan Llabés Ramis, fundador i director de la Porciúncula ens deixa per sempre

Tomeu Sbert
Foto: T. Sbert

El pare J. Llabrés Ramis, franciscà amb més de 60 anys de residència a la Porciúncula ens deixà per sempre. El Pare Llabrés era una figura senyera de la cultura, amb tota una vida dedicada a l'ensenyament, investigació i publicació fins a 17 llibres, alguns en col·laboració amb el professor Jordi Vallespir. Publicacions a diaris i revistes i actualment es publica "Fal·lècies d'un al·lot pucer", autobiografia, dividida per temes que ens recorda aquell "infant orat" de Mossèn Riber.

Enguany, per les festes de Sant Cristòfol fou nomenat pregoner però a causa de problemes de salut l'impediren. Es va concedir a nosaltres l'honor de dir-lo i al juliol proper es publicarà.

Fou distingit amb premis en diferents ocasions. Destaquem el "Lluís R. Amorós" del 1973 i el del "Popular Cadena Cope", entregat pel bisbe de Mallorca, T. Ubeda.

Devers l'any 1950 va començar la tasca de fundar el museu existent a la Porciúncula, es tracta de tres sales distribuïdes en seccions de Numismàtica, Arqueologia i Etnologia. Avui, aquest lloc és un dels més importants de Mallorca. L'investigador en fou sempre el director i un incansable estudiós de les arrels de s'Arenal.

Fa dos mesos, ens va comentar: "quan vaig venir a s'Arenal no hi havia cap mena de camí ni de carretera a primera línia, només un caminó de pescadors o de llenyaters. El primer camí es va fer el 34, poc a poc es feren carrers i es construïren cases. Més envant, vengueren els hotels, i el turisme va créixer, cada cop més".

Ell no va deixar de ser historiadore. Ha estat professor i director espiritual de tres generacions areneres. Creim, que és ben meritori dedicar un carrer al seu nom.

Pare Joan Llabrés Ramis T.O.R.

MANIFESTACIO

Al camp municipal de Son Verí es va celerar una gran manifestació que va ser demostració de més de dos milers de persones en contra de la droga i a favor de l'esport.

PETANCA

S'ha disputat el campionat Balear, amb mil dotze jugadors en escena. Aquesta edició d'enguany va anar a benefici del "Projecte Home".

A LA BLUME

L'atleta arener D. Ordóñez es troba becat per la Blume. És una gran oportunitat que segur que Ordóñez sabrà aprofitar. Té 17 anys i en ante-

riors ocasions ja fou seleccionat per la Federació Nacional.

NOCES DE PLATA (1970-95)

Aquesta temporada s'acompleixen els vint-i-cinc anys de la fundació de la U.D. Arenal de futbol. El 1970 es va construir el camp "Roses" i des de fa poc temps, el camp municipal de Son Verí. La U.D. Arenal milita a III Divisió nacional. Una de les formacions més habituals en l'actualitat és: David, Manolo, Tani, Sancho, Ruíz, Vela, Oscar, Isidro, Luque, Oscar, Emilio, Angel, Mansilla, Javi, Nono. Entrenen Quique Ogazón i Tomeu Socías. Presideix: Joan V. López Menchero. ♦

Desena (i darrera) setmana de gastronomia

Els Cuiners del Rei
Fotos: Coloma Julià

Un dels actes amb més assistència de les fires és la Setmana de Gastronomia. Més d'un centenar de dones i qualche home fan que aquest acte sigui un dels més concorreguts. Enguany l'obertura fou a cura de Maria Barceló, professora d'Història de la UIB, la qual, amb molt d'entusiasme ens explicà els estris més comuns de la cuina medieval mallorquina.

Pel que fa als cuiners, el professor d'hostaleria Antoni Piña ens explicà com fer uns plats de peix força interessants. N'Antònia Cantallops del Celler Ca n'Amer d'Inca va fer plats medievals: figat, perdius amb avellanes i menjar blanc, plats que feren palès la vigència de la cuina medieval.

Per fer plats de caça es comptà amb la presència del cuiner afeccionat Miquel Clar, qui ens demostrà que sense esser professional es pot fer igualment bona cuina.

Margalida Alemany, qui va obrir la primera Setmana de Gastronomia l'any 1985, fou la darrera cuinera d'aquesta desena edició amb el tema de cuina de mercat.

I ja per acabar Joan Caralt feu una demostració de com fer ornaments florals a base de verdures. Com per art de màgia els naps es transformaren en llliris, els porros en estranys, els pebres vermells en unes vistoses flors, els pastanagons en margarides i les remolatxes en floretes ver-

11

melles. El resultat fou un centre original i elegant per guar-nir qualsevol taula de festa. Seguidament al jardí de la Res-
sidència, tots els assistents feren el fi de festa, bevent gelat
acompanyat dels quemullars que dugueren els/les partici-
pants.

Parlant amb Maria Tous, membre de l'OCB i organit-
zadora d'aquestes setmanes ens assabentàrem que aquesta
és la darrera Setmana de l'Obra Cultural Balear organitza,
per això no podrem deixar d'anomenar els magnífics cui-
ners que han participat:

Madò Andrevà de Pula, n'Antoni de La Sínia i la seva
mare, na Margalida Obrador d'es Pla de Campos, Mestre
Tomeu Esteve, els Pastissers Francesc Pomar i Tomeu
Amorós i tants d'altres que amb el seu renou i la seva talla

han fet que les Setmanes de Gastronomia assolissin un ni-
vell difícilment superable. Na Maria Tous, sense la qual no
s'hagués arribat a aquesta Desena Edició ens ha explicat
que en deu anys, i tenint en compte que s'ha duit el bo i mi-
llor de la cuina mallorquina, ara s'hauria de caure en repe-
ticions. Els Cuiners del Rei, aprofitam per donar l'enhora-
bona als organitzadors i a totes aquelles persones que han
fet possible aquestes Setmanes de Gastronomia. ♦

SPORTS
**ca'n
salom**

CORDELLERIA I ESPARDENYERIA

C/ Músic Joan Xamena, 12. Tel. 66 14 84 (Llucmajor)

FOTO CLAR

Perfumeria

*Reportatges, Fotos d'Estudi,
Carnet... i una extensa gamma
de productes de perfumeria*

**OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
VENDA DE CARRETS**

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - LLUCMAJOR

Panys i anys

Catalina Font
Coloma Julià

1. Era el setembre del 81. Ens havia passat pel cap d'editar una revista. La notícia més important era "Les aigües de Lluçmajor: un problema de mai no acabar". Per cert, ben aviat aquest primer número es va exhaurir.

S'enceta la secció "Molins de Lluçmajor", que acaba al núm. 8.

Les notícies que destacam de cada número són les següents:

2. Catalina Marí, la primera municipal. Ja tenim una dona a la policia local.

3. Comença la secció "A qui pertorqui", que s'acaba al núm. 33. També comença la secció "Ecologia: I ara?" que durarà fins al núm. 32.

D'altra banda, Tomàs Garcias diu amb optimisme que "els socialistes governarem el 83".

4. Lluçmajor, a punt de recuperar la cooperativa que "La nueva vida", fundada el 1907.

5. L'editorial qüestiona: un port i una zona industrial a s'Escalella?

6. S'Escalella, continua el debat.

7. Basta d'urbanitzacions!

8. Entrevista al jugador del Barça "Quini".

9. S'inicia una secció sobre glosadors llucmajorers.

10. Una editorial polèmica: "S'Estufera".

11. El C.D. Espanya ascendeix a III Divisió.

12. El batle pedani de s'Arenal es queixa que l'Ajuntament no facilita l'autonomia de gestió.

13. L'empresa Munar presenta suspensió de pagaments.

14. Antoni Ramis es presenta al Senat.

15. El PSOE és el partit més votat a

Lluçmajor, a les eleccions generals.

16. Unió Mallorca es funda a Lluçmajor.

17. Encetam l'any 1983 fent referències a:

El betlem del Convent, una joia de l'art religiós.

18. El Pla d'Urbanisme, cap a l'aprovació definitiva.

19. Taula rodona sobre Maria Antònia Salvà en el 25è aniversari de la seva mort.

20. El pavelló cobert és ja una realitat.

21. De qui serà la cadira? Campanya electoral.

22. El nou Consistori amb Antoni Zanoguera, batle del PP.

23. Capocorb: una urbanització conflictiva.

En aquests moments iniciam una nova secció: "Els noms dels carrers de Lluçmajor", que s'acabarà al núm. 40. Alhora, la Llei de Normalització lingüística, ara, slògan llançat per l'OCB.

24. Entrevistam la cantautora mallorquina Maria del Mar Bonet.

25. Comença una nova secció: "La raconera", la qual arribarà fins al núm. 56.

26. S'edita el pregó sobre el Centenari de la Casa de la Vila (1882-1982).

27. Es posa en funcionament la guarderia municipal i, al mateix temps, una regidora d'UM és la primera dona al nostre Ajuntament.

28. Entrevistam el President del Govern Balear, Gabriel Cañellas i al nou President del Club Nàutic de s'Estantyol, Antoni Ginard.

29. Encetam el nou any 84 amb un esglai:

El Ministeri de Defensa fa les primeres passes per ubicar una important base militar a s'Aguila.

30. Entrevistam Fèlix Pons, aleshores secretari de la Federació Balear del PSOE.

31. Sebastià Serra ens parla en l'oposició del PSM als plans de militarització de Lluçmajor.

32. De s'Aguila a Hiroshima.

33. L'Ajuntament promou els primers cursos de llengua catalana per a adults i comença "La pagesia", fins al núm. 57.

34. Jaume Salvà Llull, un llucmajorer a la Volta ciclista a Espanya.

35. Greus deficiències a la depuradora de Lluçmajor. La revista, guanyadora de dos premis Premsa Forana.

36. El GOB presenta recurs contra la urbanització de Capocorb Nou.

37. Es confirma la construcció de l'aquartermament militar de s'Aguila.

En aquests moments s'inaugura l'orgue de la parròquia, restaurat recentment.

38. L'especial Fires continua fent referències a s'Aguila.

39. Reportatge sobre les torres de defensa de Lluçmajor.

40. La moció de censura al batle A. Zanoguera va acabar com "La processó de sa moixeta".

41. L'any 1985 s'inicia a Lluçmajor amb les primeres imatges que rebem de TV3.

42. Gran manifestació a la Ronda Migjorn per demanar seguretat circulatòria.

D'altra banda, restauració de la Torre de s'Escalella. L'editorial i un reportatge són al·lusius a la memòria de Joan Socies, impulsor de les nostres iniciatives.

43. Iniciam una secció sobre les cases de possessió del camp llucmajorer, fins al núm. 80.

44. Manifestació contra la base militar de s'Aguila.

45. Comença la secció "Cap al suïcidi dels atàvics" que durarà fins al núm. 86.

Paral·lelament Jaume Salvà Llull sofreix un greu accident a la Volta Ciclista a Espanya.

46. Antoni Ramis, senador Il·lucmajorer, mor a Madrid en accident de trànsit.

47. Medalles d'or per als judoques Il·lucmajorers J. Moragues, F. Garcias i G. Garcias.

48. Per Santa Cànida, un premi més de Premsa Forana per a la nostra revista.

49. Medalles d'or per a J. Quintana i J. Oliver al Trofeu de Judo, a Eivissa.

50. A les Fires del 85 l'OCB organitza la 1a. setmana de Gastronomia.

51. Comença la secció "Sueca-Mulla", fins al núm. 78.

52. S'aprova la primera fase de la urbanització de Capocorb Nou, i Lluçmajor s'adhereix al II Congrés Internacional de la Llengua catalana.

53. L'any 86 comença amb una bona notícia:

La base de s'Aguila, paralitzada. També Lluís Llach és entrevistat per la nostra revista i neix una delegació del GOB a Lluçmajor. Com veieu, l'any no podia començar millor.

54. La problemàtica urbanització de Capocorb.

55. Debat amb els partits polítics sobre l'OTAN.

56. Reconstrucció de l'invent de Pere de son Gall a l'IFP. S'inicia la secció GOB Lluçmajor, que arribarà al núm. 73.

57. Presentació del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana a Lluçmajor.

58. Bones perspectives turístiques a s'Arenal.

59. Opinió divergents sobre l'autopista de s'Arenal.

60. La residència de la III Edat ha obert les portes. Els urbanitzadors de Capocorb burlen la llei i reben el su-

port del Govern autònom.

61. L'Ajuntament crea un equip d'assessorament educatiu i Jaume Serra arriba com a nou rector de la parròquia.

62. Son Verí Nou unirà a s'Arenal i cala Blava. Dones de tot el món debaten les tecnologies reproductives a un hotel del Puigderrós.

63. Es comencen les obres de les oficines municipals a l'antic "Salón".

64. El gener de l'any 87:
Gran èxit de Manolo Escobar a "Ca's Coix"

65. Crisi a l'ensenyament: els estudiants al carrer.

66. La peixateria municipal, història d'un edifici.

67. Adjudicació de l'escorxador municipal a la Cooperativa de Porreres.

68. Set opcions polítiques es disputen el vot Il·lucmajorer.

69. VII Trobada de les Bandes de música a Lluçmajor.

70. Joan Monserrat, primer batle del PSOE.

71. Proposta de clausura del Parc Aquacity.

72. Continua la batalla d'Aquacity.

73. El Polígon industrial, una assignatura pendent.

74. L'institut Maria A. Salvà, pioner de la normalització lingüística.

LLUCMAJOR

Setembre 1981

de pinte en ample

Número 1 - Preu: 200 pts.

LES AIGUES DE LLUCMAJOR: UN PROBLEMA DE MAI NO ACABAR

• **EL COOPERATIVISME A LLUCMAJOR**

• **MOLINS DE VENT**

• **ACTUALITAT ESPORTIVA**

SEGONA
EDICIÓ
MARC
1987

75. L'any 1988 comença amb el XXV aniversari de l'OCB i amb un èxit de participació als cursos de català per a adults.

76. Segons un estudi de la Conselleria tres àrees del municipi s'han de protegir: de sa Ràpita Cap Enderrocat, Massís de Randa i Conreus de Lluçmajor.

77. Tragèdia a la finca llucmajorera de "Sa Talaia". Un centre juvenil a Lluçmajor.

78. I ara, gols a Son Antelm!

79. L'equip bàsquet infantil guanya el Campionat de Balears, al mateix temps que el nostre poble ja té una assessora lingüística.

80. Sa Torre, una catedral a sa marina de Lluçmajor. Paral·lelament es construeix una carretera espectacular Lluçmajor-s'Arenal.

81. Un nou servei a Lluçmajor: assistència social. Comença la secció "Moneda corrent" i acaba al núm. 87.

14

82. Lluç Tomàs és nomenat Director General de Promoció Industrial de la Comunitat Autònoma i s'inicia la secció "Tempus Fugit" del Col·legi Sant Bonaventura, la qual acabarà al núm. 102, perquè la resta de centres escolars no disposa dels arxius pertinents. Quina llàstima!

83. De l'estudi de la toponímia a la conservació dels espais naturals.

84. Presentació de "Les cançons populars mallorquines", de Sebastià Cardell.

85. Per què la vaga general del 14-D? Eleccions als Consells Escolars dels Centres de Lluçmajor.

86. Encetam el nou any, 1989 amb el servei del nou centre Sanitari. Una altra important notícia és Arena i peix, el cas de la Badia de Palma.

87. Encara Capocorb? El futur incert d'una urbanització.

88. Cal preservar les àrees naturals de l'especulació.

89. Miquel Manresa dimiteix de tots els seus càrrecs de l'Ajuntament i in-

gressa al PP. Paral·lelament la Unió de Pagesos celebra a Galdent el III Congrés.

90. El pou de son Garcies subministrarà aigua potable a s'Arenal.

91. Els partits polítics responen sobre els rumors d'una moció de censura al batle J. Monserrat.

92. El Primer concert ofert per l'Escola de Música. Crisi a Unió Mallorquina: 11 militants contra Miquel Clar.

93. Capocorb: les indemnitzacions com a coartada política. Un llucmajorer de s'Arenal, president del RCD Mallorca. Al mateix temps iniciam la secció "Sa Mare".

94. Amb la revista de Fires del 89 iniciam "Lluçmajorers pel món".

95. El PSOE guanya per tercera vegada les eleccions a Lluçmajor i Antoni Garcies és reelegit senador per Mallorca.

96. Lluçmajor fabricarà pilots per a les companyies aèries. Britisch Caldoniam construeix un centre de simuladors de vol a son Noguera.

Alhora continua la campanya en contra de la urbanització de Capocorb.

97. Encetam el 1990 amb la inauguració del Centre de Formació ocupacional "Migjorn" per a disminuïts psíquics i amb la inauguració de "Ràdio Espigolera".

98. Miquel Bezars, premi Ciutat de

Núm. 50 - Octubre 85

de pinte en ample

Preu: 80 Ptes.

FIRES DE 1985:

ENTRE LA CRISI MUNICIPAL I L'EUFÒRIA DE LA FESTA

Biografia d'Antoni Faldella

El petit teatre de «Els tres tranquils»

Amb una presentació de Gabriel Janer Manila iniciam la publicació de la biografia d'Antoni Faldella, creador i impulsor de "Els tres tranquils", un grup de titelles que ha recorregut places i carrers dels pobles de Catalunya i Mallorca durant anys i anys. Es tracta d'una biografia escrita per la seva filla Joaquina, avui continuadora, juntament amb la seva germana Roca, de la tasca de son pare. És una biografia, doncs, narrada en un to emotiu on hom nomena: a son pare i sa mare i que ens ocuparà uns quants números de la nostra publicació. Així no obstant, li donam cabuda en forma de capítol per l'interès històric que té dins el camp de teatre de pupinetes i titelles.

Palma de Poesia 1990.

99. Gesa pretén construir un gran port i una central tèrmica a s'Estatella.

100. Una tasca i un punt de partida: el tema central torna a ser s'Estatella, al mateix temps que l'editorial recorda el temps que fa que sortim.

101. L'Ajuntament aprova la normalització dels noms dels carrers. Insistim sobre el tema de s'Estatella i el CF Lluçmajor és campió de lliga.

102. Manifestació per s'Estatella al mateix temps que Lluçmajor de Pinte en Ample emprèn l'aventura editorial amb el primer llibre d'"Edicions de Pinte en Ample".

103. Comença una secció: "La pàgina verda", fins al núm. 112 i s'inicien les obres al solar de ca'n Mataró.

104. Més reflexions sobre s'Estatella.

105. Arriba la TV de Lluçmajor.

106. El PP abandona el ple abans de votar la seva moció en contra de Tomàs Garcias.

107. L'arxiu municipal expropiat.

108. L'any 1991 comença amb les obres del camp de golf de so n'Antelm.

109. Vàrem riure molt, amb la secció "Son Pare" ("Sa Mare" de totes les batalles)

110. Francesc de B. Moll: un arbre sobre el blau penyal.

111. La ministra de quefers socials, a Lluçmajor. Lluçmajor, 75 anys Ciutat.

112. Enquesta als partits polítics davant les eleccions municipals del 91.

113. Gaspar Oliver serà el nou batlle sense el vot d'ASI.

114. L'equip de govern: l'hora del canvi.

De manera paral·lela el CD Espanya puja un altre cop a III i un nou premi de Premsa Forana, aquest pic per la portada del núm. 100 de "Lluçmajor de Pinte en Ample".

115. El GOB demana a GESA que presenti alternatives a s'Estatella i

s'inicia de nou la secció Suca-Mulla, però durarà molt poc.

116. Operació "Tortuga" a son Noguera.

117. "L'Alzina", de restauració històrica d'un llaüt a escàndol polític del PP.

118. Inici dels "Quaderns de Fum Major" i "Diccionari d'amors i oficis". El Diccionari acabarà al núm. 131.

119. El gener del 92:

Primeres obres al Polígon Industrial de Son Noguera. Feim també la primera enquesta i "La senalla dels ous". La gallina deixa de pondre al núm. 129. També iniciem la secció "La finestra".

120. El llaüt "Alzina" a l'Expo de Sevilla.

121. 1992: s'Estatella definitivament

salvada.

122. El Centre "Migjorn", cap a la inserció social. En l'ordre esportiu, Joan Quintana, primer mallorquí classificat al Campionat d'Espanya de "Cross".

123. Es constitueix el Grup Muntanyisme Lluçmajor i la Banda de música compleix 150 anys.

124. Gran retard a les obres de la primera línia de s'Arenal.

125. S'Arenal, un altre desastre.

126. L'ampliació del port esportiu de s'Estanyol: comença la polèmica.

127. S'enceta la secció "Aplec de patiments" i "Mots de passió" (entrevista als poetes mallorquins).

Monogràfic sobre s'Estanyol. Un jove llucmajorer (Marc Patiño) al Campionat Mundial d'Optimist, a Ar-

gentina.

128. Serà la LOGSE l'educació del futur? Homenatge a Sebastià Cardell.

129. GESA insisteix a construir la central a s'Estalella al mateix temps que hi ha més polèmica a s'Estanyol.

A l'Ajuntament, dimissió de Margalida Salvà, regidora pel PSOE.

130. L'any 1992, l'any olímpic, comença amb un bon transtorn:

Els tèrmits devoren les imatges del Convent, quan Antoni J. Garcia se'n va voluntària a Bòsnia i Marc Patiño queda subcampió del món.

131. Iniciam la secció de toponímia "De noms i de llocs".

132. Rabasco, condemnat a pagar 15.000.000 pta. per desacatament.

133. PP i ASI aproven més urbanitzacions quan els promotors de Capocorb demanen 12 milions per la protecció.

134. Un polígon en temps de crisi: han començat les obres.

16

135. Els polítics s'acosten al poble; eleccions generals de 1993.

136. Antoni Garcias, reelegit senador. Joan Quintana, campió de Balears d'atletisme cadette.

A s'Arenal, l'Ajuntament haurà d'enderrocar les edificacions de la platja.

137. British Caledoniam decideix desmantellar els simuladors de son No-guera.

Comença "La moguda musical llucmajorera" i també "De sants, rems i totes herbes" (duren un any rodó).

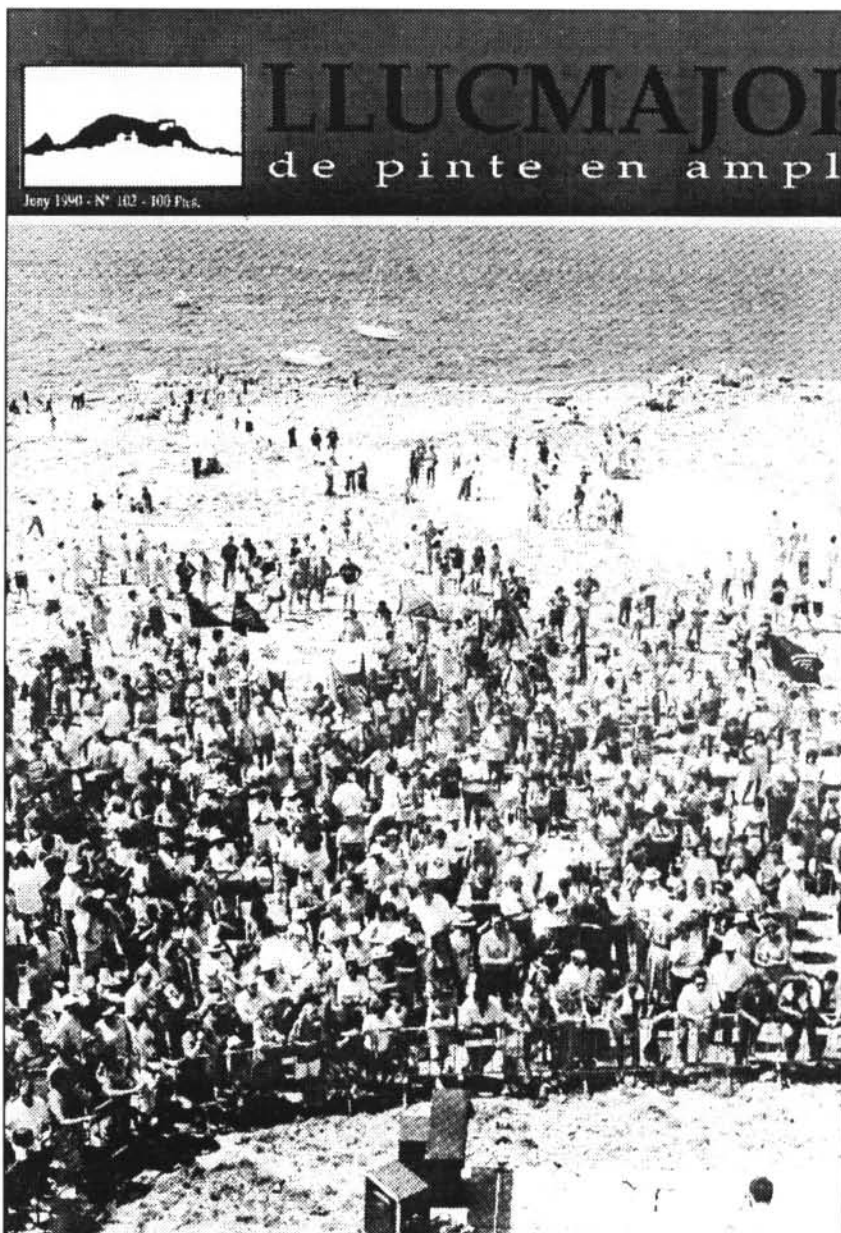
138. El món turístic davant de la reconversió.

139. La majoria municipal rompuda i afegida.

140. Vuitanta anys de cinema a Llucmajor. Aleshores Sebastià Alzamora guanya el premi Salvador Espriu de Poesia.

141. El mes de gener del 94 comença bé

El llibre blanc de Delors pot impedir que la nova central elèctrica es

construeixi a la costa de Llucmajor.

Assessor de RTVE Balears.

142. En aquest número incloem una "Jaia Quaresma" perquè tothom s'entretingui tallant-li les cames.

147. Sor Teresa, 40 anys al servei del poble (va ser la portada més venuda).

143. L'Ajuntament esboca els "búnquers" de la platja de s'Arenal.

148. L'ampliació del Club Nàutic de s'Estanyol, motiu de discòrdia. Més endavant, l'Ajuntament ens censuraria l'estand per això.

144. Polèmica al Club Nàutic de s'Arenal: en Joan Miquel se'n va.

Parlant d'esports, Catalina Oliver i Agustina Manresa, medalles de plata i de bronze al Campionat d'Espanya cadette d'Atletisme.

Els regidors Ferré i Barceló surten d'ASI a causa de les discrepàncies amb Rabasco i al Club Nàutic de s'Arenal ja hi ha nou president.

145. S'inaugura el centre de Salut i entra en funcionament el PAC.

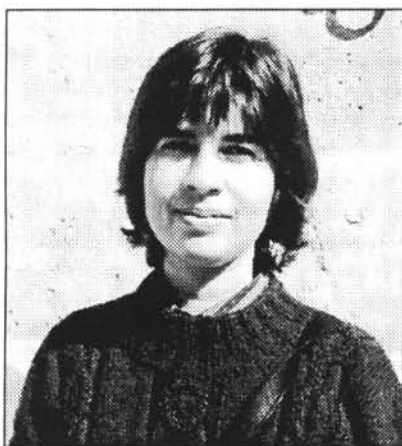
149. Impacte ambiental de l'ampliació del Club Nàutic de s'Estanyol.

146. Els canons d'es Cap Blanc dispararen per darrera vegada. Maties Garcies, elegit president del Consell

150. Ai la censura... valgui'm Déu, quina incultura! ("La Trinca" dixit). ♦

Enquesta

Ara que ja hem arribat al núm. 150,
quina és la vostra opinió sobre
"Llucmajor de Pinte en Ample"?

Maria Immaculada Andújar.
Estudiant de Magisteri

-Trob que és una labor que s'ha de continuar perquè està bé que hi hagi moviment de gent que escriu, perquè la gent sàpiga, què passa al seu poble, que estigui informada dels temes d'actualitat. I per això consider que és una feina molt positiva.

Jaume Bonnín.
Jubilat

-En primera, trob que una revista com aquesta és necessària a un poble com és Llucmajor, tenir una revista que la representi, i aquesta, crec que és la més indicada. I enhorabona per la labor que feis. Jo la trob bé, i no li veig cap defecte.

Jaume M. Garcia.
Estudiant de 7è d'EGB

-A ca nostra la duen i a mi m'agrada, sobretot pel futbol i més si sortim nosaltres, que anam tercers. De vegades també hi ha sortit mon pare.

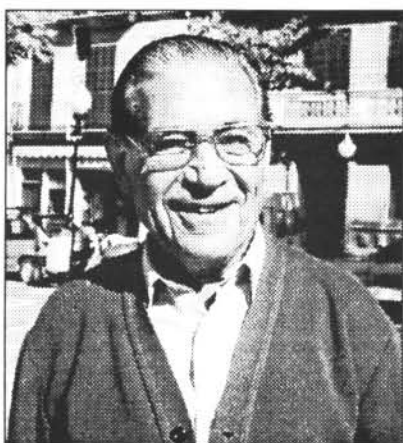
Damià Verger.
Jubilat

-Jo ho llegesc tot de cap a cap i m'agrada molt. De vegades dins el llit i tot, en anar a jeure, abans de dormir la llegesc un poc. He de dir, però que si se suavitza un poc pentura n'hi hauria que estarien més contents. Tocar un poquet, però de vegades no tan fort, però sempre dient la veritat.

Aina Mora.
Conserge del C.P.
"Rei Jaume III"

-Trob que està molt bé i que és una feina que s'ha de continuar. Fa molts d'anys que la feis i molts d'anys que la duis a sa Fira. M'agrada perquè duu coses del poble.

Antoni Salvà.
Jubilat

-Tot allò que sigui nostre ho hem de defensar, no és així? Aquesta revista va molt bé, per jo i crec que per tots els que la llegeixen, perquè tracta temes nostros, d'aquí, de s'Arenal i tot allò que tracta temes del poble, s'ha d'alabar i s'ha d'ajudar.

Blai Llopis dirigeix la secció de salut escolar i traumatologia esportiva

Llucia Caldés
Jeroni Tomàs
Foto: C. Julià

-Quins són els objectius a què està encaminat aquest centre?

-Aquest centre és una secció mixta, és a dir, per un caire està destinat a un treball de salut escolar i traumatologia esportiva, ja que tenim un contracte amb l'Ajuntament; i per una altra banda una part privada oberta al públic en general.

-Ens podria explicar en què consisteix aquest contracte amb l'Ajuntament?

-Consisteix en fer una revisió i seguiment de la població escolar d'EGB del terme de Lluçmajor i alhora tractar possibles lesions esportives en l'àmbit de l'esport escolar, tot això amb una particularitat: que es tracta d'un tipus de revisió més encaminada a l'esport, és a dir, amb dues vertents, la de recomanar l'esport que volen fer i també que l'esport no sigui una malaltia per a ells. Per exemple en el cas d'aquells al·lots que tenen alteracions en la columna, cor, peus, etc.

-En què es basa la revisió?

-És una revisió anual. Primerament es fa una exploració del pes, talla, sentits, musculatura, atenció, oscultació i capacitat cardíaca i pulmonar, així com proves d'esforç, etc. per tal de fer un informe. Després d'haver realitzat l'informe es divideixen els al·lots entre els que no tenen res i els qui se'ls hi ha detectat una alteració, en aquest cas es podria fer un seguiment anual o cada tres o 6 mesos, en funció del grau d'anormalitat que es detecti.

També veim al·lots amb lesions de tipus esportiu, fonamentalment d'esport escolar, ja que no tenen una protecció federativa.

D'altra banda també voldria dir

que aquesta temporada es van fer revisions i tractaments quant a lesions esportives als jugadors infantils i futbol-7 del C.E. Espanya i U.D. Arenal. Aquest servei és gratuït.

-I de la part privada, què ens podria dir?

-Bé, podríem dir que aquí tractam tots els problemes que tenen a veure amb ossos, músculs i articulacions de les persones. Disposam d'un gimnàs per tal de fer el tractament de la rehabilitació; també disposam d'electro-

teràpia i d'altres tractaments alternatius, és a dir, des d'una radiografia a uns ultra-sons.

-I quines són les afeccions que més us trobau?

-D'entre les 1.800 revisions realitzades, podem dir, que les alteracions més comunes són les de peus, columna i càries, per altra banda, les afeccions més comunes i que van creixent són les al·lèrgies (entre un 15-20 %) seguides de les cardíques i vasculars. Però, s'ha de dir que estan

dins el límit estadístic de Palma o d'altres pobles. També es tracten afeccions reumàtiques, cal esmentar en aquest apartat que les malalties reumàtiques infantils són les més desconegudes, ja que curiosament es creu que tan sols pertanyen als adults; una de les causes més importants de la ceguera infantil són les reumàtiques inflamatòries com la S.P.P. (Espondilitis anquilopoyética) lligada a la HLAB27.

-I deixant de banda els al.lots, que ens podria dir de la resta?

-Hi hauria una altra vertent a nivell de segona joventut (tercera edat), a la que vam dedicar l'any passat vuit conferències on el programa més important era "El arte de envejecer", és a dir, envellir sense malalties i després un altre realitzat juntament amb el Club de la Tercera Edat de Lluçmajor on es tractaven simplement temes de tipus sanitari; la idea era: "envellir: art o malaltia". Aquí caldria diferenciar el ser vell del tenir anys.

Dir també, que actualment es duen a terme unes conferències de tipus sanitari dins l'espai, "El metge amb noltros".

-I deixant de banda el nivell

pràctic i quotidià de la seva feina ens podria parlar un poc de la vertent teòrica i d'estudi?

-Actualment ens hem proposat dos treball importants. El primer seria el de treure la curva de creixement dels al.lots de Lluçmajor i el segon consisteix en tipificar la morfologia del peu. Respecte al creixement i per tal de sebre quan un al.lot està en creixement normal ens regim per unes taules de França i del País Basc ja que malhauradament aquí no en tenim. En tenir les dades suficients, aproximadament dues-mil extreure'n una curva de creixement que serà útil per a les Balears.

També m'agradaria resaltar que anteriorment es van fer unes Jornades dirigides a educadors, monitors, i practicants de l'esport a càrrec del doctor Irigoyen, metge de la Volta Ciclista a Espanya i diferents traumatòlegs perquè consideram que la millor manera de prevenir lesions és tenir una bona informació.

Quan hi havia el servei de malalties reumàtiques i ostioarticulars depenent de la Prefectura Prov. de les Balears vam fer l'estudi epidemiològic de les malalties i invalideses reumàti-

ques a les Balears, durant el trienni 70-72, on els factors climàtics són de baixa incidència en la producció d'aquestes malalties, contràriament al que es creia la causa principal és el tipus de treball. Per exemple, a Lluçmajor quan hi havia fàbriques de sabates primaven les artrosis cervicals; malalties com reumes inflamatòries deformants des que hi ha medicació adequada i cirurgia ja no es veuen. Vint anys enrera una persona que ho hagués patit possiblement s'hagués quedat invàlida. Actualment es té l'opció de la cirurgia substitutiva que són les pròtesis (la seva vida mitja és de 15 a 20 anys, malgrat n'hi ha que duren més).

-I per finalitzar, un consell...

-Si a nivell psíquic s'ha avançat molt (beques, possibilitat de cursar diferents estudis, etc.), en el camp físic es podria fer feina en la prevenció de futures malalties reumàtiques en joves. Per exemple, escollir la feina en funció de les aptituds físiques, per tal d'evitar una invalidesa precoç. ♦

GYF

AL VOSTRE SERVEI

Aquí hi podeu fer la compra de cada dia.

Trobareu a la vostra disposició:

La nostra carnisseria, un bon assortit de fruiteria i també tot allò que necessiteu de xarcuteria i congelats

Agraïm la vostra visita

LA MILLOR BOTIGA DE CADA DIA

C/ Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

Un article sobre Maria Antònia Salvà al diari "Avui"

El 26 de setembre passat, a les pàgines d'opinió del diari en català "Avui" l'escriptor Leandre Amigó (Molins de Rei, 1907) va publicar l'article *La frontera de l'oblit*, títol que coincideix amb el d'un dels seus llibres. En aquest article, Amigó fa una evocació i valora-

ció molt atenta i suggerent de l'obra poètica de Maria Antònia Salvà. Amb motiu del número 150 de la nostra revista, volem oferir íntegrament aquest text per a tots els nostres lectors

(M. Garcias).

La frontera de l'oblit

Leandre Amigó

Cal no oblidar la lúcida poetessa i bona prosista Maria Antònia Salvà (1869-1958). Ella ens recorda Frederic Mistral, el poeta que amb molt d'encert va traduir. La seva obra literària duu una dolça beatitud idíl·lica. Pensem que ella va estimar i cantar la clara beatitud del seu Lluçmajor. Amb gràcil modèstia, espurnegen esclats lírics d'un gran valor. Tot esperit sensible sabrà avaluar el microcosmos de la seva lírica. No podem oblidar que els nostres crítics han valorat la seva amable interpretació de la vida. Ella llegí molt Verdaguer i Costa i Llobera. El seu admirable poema *Allapassa*, que s'inicia amb "Salut, oh camp, oh nom de l'Allapassa/ dolç arrecer on té pairal redós,/ cinc voltes centenari, nostra raça".

Una poesia que pot fer les delícies de les ànimes sensibles. Maria Antònia Salvà sap honorar la velleïa, sense el qualificatiu, és clar, de

"tercera edat", ara que ja no existeixen els vasons de tercera. "Rústica padrina que mai no parlaves sense humilitat,/ rústica padrina que et creus teranyina,/ serà seda fina per l'eternitat".

Estic molt d'acord amb el que va escriure Salvador Espriu: "No sé què és la poesia a no ser una mica d'ajuda per a viure rectament i potser per a ben morir". És clar que es pot pensar en la ineluctabilitat de l'oblit.

Josep Carner, home d'afeccions positives i reals, va escriure en el pròleg de l'*Antologia poètica* de Maria Antònia Salvà, que ella fou la *fides* en el seu doble sentit de fe i de fidelitat. Perquè ella sabé veure: "La teulada cau malmesa/ les parets es van desfent/ amb el son de la vellesa/ que capfica lentament".

No oblidem que Joan Alcover va escriure, amb encert, que el seu llenguatge espontani i treballat alhora ens acostava al món de les coses que ens emocionen sempre.

Pensem que les influències essencials en la formació literària de la nostra poetessa van ser més poc vives que la naturalesa. El món extern l'encisava. Subratllem, encara, aquell *Sol de maç*, entre les pedres antigues: "L'aire hi roman aturat,/ el temps fila, fila d'esma.../ I en la muda soledat, que besa el sol de Quaresma,/ floreix un lliri morat". Ella també creia que res no enlaira tant l'esperit com escampar entorn l'alegria de viure.

21

CENTRE DE PREPARACIÓ AL PART

Catalina Serra Calafat.

Comare

**També hi ha servei de
massatges terapèutics**

C/ Rigo, nº 73. Tel. 66 24 90

CENTRE ÒPTIC EXPOLENT

LENTS DE CONTACTE
CONTROL VISIÓ

M. Paloma Garí
Optica Optometrista
Contactòloga

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74

S'ARENAL

Establits de Cugulutx i Son Taixequet

C. Calviño, F. Capellà, A Ginard
F. Jaume, F. Mut. Fotos: C. Julià

Pere Antoni Noguera i Sastre va néixer dia vint-i-un de juliol de 1909. El seu pare i els concos estaven a Cugulutx i dugueren rotes a sa Torre fins l'any vint-i-cinc quan s'establí Son Taixequet i compraren un tros aferrat a l'establí seu de Cugulutx.

Ens ha dit que Cugulutx ha estat una de les possessions que més s'ha establí i les parets dels establidors ja són tan velles que moltes vegades fa molt mal dir quins eren els sementers primers.

-Ens podríeu dir els topònims

dels sementers vells d'aquest tros de Cugulutx i de Son Taixequet?

-A Son Taixequet hi havia: na Palacanyes, ses Punes, s'Ametlerar, ses Figueretes, es Cuitor i es Comellar de s'Ordi. A dins Cugulutx hi havia es Camp Alt i es Camp Gran.

-Recordau altres establits que es fessin en aquest temps a Lluçmajor?

-Sí, els de Ca s'Hereu, els de Son Noguera, els des Rafalet i els de Son Taixequet. Aquí a Son Taixequet hi entràrem com a propietaris el dia deu de gener de 1925. També record que quan jo era al.lot per les festes féiem les corregudes a Ca s'Hereu.

-A Cugulutx hi havia cap aljub

empriuier?

-Sí, com a Son Mesquida, a s'Aguila... N'hi havia un, i tothom hi podia anar a cercar aigua. Uns hi anaven a abeurar les egües... però l'amo del lloc es posava molt gelós. Mon pare una vegada, que acabava l'aigua, amb una boteta n'hi va anar a cercar per posar dins una bassa per als porcs i li va dir que amb una bota no en podien agafar, mon pare i el Coix Espirut li demanaren l'acta per veure si deia res d'això, però posava que mentres hi hagués aigua tothom la podia emprar. Per cert ara està ben abandonat aquest aljub.

-Què anàreu mai a cercar alga?

-Sí, cada any quan havíem acabat

Cugulutx - Ca'n Batlet.

de batre anàvem a s'Arenal a cercar l'alga, quatre o cinc carretades; l'escampàvem damunt l'era i l'enrevoltàvem d'ullastre perquè les gallines no hi anassin, després posàvem tota la polsegada damunt i així no hi havia mai cucs perquè la saladina no els deixava fer, a més l'alga aguanta molt bé la humitat i així no teníem pols.

Quan havíem de batre les faves fèiem l'era neta i la posàvem com adobament allà on després n'havíem de tornar a sembrar.

-Arreglàveu vosaltres els arbres?

-Sí, esmotxàvem els ametlers quan havíem tomat les ametles, així ja teníem la tanca neta per a després poder sembrar. Als garrovers els esmotxàvem pel març. Per cert molts de garrovers, bords, solien sortir dins la garriga, lliguen bé amb els ullastres i les mates, amb els pins no; després s'empaltaven i els sembràvem a un altre lloc. El meu pare em contava que el senyor de Cas Frares es passejava per dins la garriga i tirava garroví. Les figueres s'arreglaven abans de voler treure.

-Per cert què ens podríeu dir al-

gunes castes de figueres?

-Les primeres, les més antigues són les de la **roca**, les **alacantines** i les **verdals**; La verdal és la millor per a menjar verda, perquè seca té el gra molt gros, les alacantines i les **hortelles** el tenen més petit. Si ha estat un bon any les alacantines, seques, són les millors. Altres castes de per aquí són: **coll de dama** blanca i negra, **bordissot blanca**, **perajals**, **carlines**... Per menjar les figues **flors roges**, les verdals i la bordissot blanca són les millors.

-Ja que ara hem parlat de castes de figueres ens podríeu parlar de castes d'ametlers i dir, sobretot, els que provenen de Llucmajor, què d'això en sou un entès?

-Els murteres sortiren dels "**Murtera**" que tenien una teulera a carrer de sa Marina, els ametlers havien sortit dins un figural de moro. Els **rutlons** sortiren devers el Cap-Puig; els **sards**, del "**Coix Sard**", qui tenia una caseta en el Camí de Ca s'Hereu. Eren castes bonetes, però no es poden comparar amb les altres que han vingut de fora. Els **banderetes** o **rafelons** sortiren de Bennoc, mestre

Rafeló sempre deia: "**No són banderetes, són rafelons perquè han sortit dins ca meua**".

Els **inqueros** són d'Inca, però ja fa molt que n'hi ha per aquí, és un ametler que fa molta tanyada. Els **pou-gaspar** o **gaspars**, no sé si eren dels "**Gaspars**" del Carrer Nou, és una ametla grossa, com la sorda, però el bessó no és de primera. Els **llinets** sortiren en el Comellar del Lli, fan moltes tanyades. Els **banderetes** són més primerencs, els poteta fan bona ametla però mala de tomar, aquest darrer ja no és de per aquí. Mon pare havia duit les mudes de dins Can Butxaca, en el Camí de s'Arenal.

-Eins heu dit que tenguéreu rotes a dins sa Torre, a quins sementers era?

-N'hi havia quatre i teníem una rota dins cada un: sa Figuereta, sa Bassa Crua, ses Tanquetes i es Marçal. Estàvem obligats a sembrar el que ens deien: blat, civada, blat, civada, alternàvem una rota de cada perquè l'altra es deixava reposar.

Nosaltres hi teníem dues barraques grans, una era per als carros, amb una menjadora en el cap, l'altra

G.A.T. 687

**PONT DE LA CONSTITUCIÓ
ANDALUSIA**

Sortida: 2 de desembre

Tornada: 3 de desembre

Aviòn + trasllats + Hotel mitja pensió

46.900 pta.

I ara també al **SUPERMERCAT PROHENS** de dilluns a divendres de les 15'30 a les 17'30 hores

Tel. 12 01 64. LLUCMAJOR

C/ Maria Antònia Salvà, 38

Tel. 26 74 50 • Fax 26 90 00

S'ARENAL

FUNERÀRIA Nostra Senyora de Lluc A. SASTRE

C/ Revetla 9 i 11.

Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

El Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atindrà serveis particulars i de la nostra Companyia d'assegurances les 24 hores.

**C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Llucmajor)**

Francisca Fullana i Pere Antoni Noguera

24

per a les egües, on damunt res o quatre carretades de palla hi dormíem molts de dies. El meu pare i els seus germans varen treure, nous, tres coralls on hi feren hortet i hi sembraren figueres, cirerers... també hi podien fer llegums si el senyor donava permís.

-Totes les barraques eren de pedra?

-Sí, totes ho solien ser: llenyams d'ullastre, empedrada amb lloses i després fang damunt, però la de dins sa Rota d'en Barbeta, que estava molt aprop de la nostra, tenia la barraca de marès.

-Totes les rotes eren iguals de grans?

-No, ni de poc; la nostra de ses Tanquetes era la més petita. Hi ha una dita que fa referència a això: "**A les rotes les canaven amb un corn**", per tant ja podem veure que normalment no feien cap mesura exacte.

Més tard es varen treure més rotes dins un sementer molt gran, li déiem ses Rotes Noves, allà, per cert, va ser on vaig segar amb el mul per primera vegada; tenia devers set anys, no hi havia arbres ni res, i el meu padrí em va dir "Pere Antoni, que sabries manar el mul? Jo el vaig haver agafar, en Blau, anem!. Ben aviat en vaig haver

apprès. Va resultar que la padrina i mare començaren a fer garbes i quan vaig haver acabat ens hi posàrem tots. Amb un dia vaig estar ensenyat i l'any que va venir davant ja va ser igual si hi havia arbres.

-Heu dit abans que als coralls hi fèieu un poc d'hortet, què hi ha-

via molta d'aigua?

-Molts d'anys plovia tres vegades més que ara, això no vol dir que no hi hagués anys dolents, record que l'any catorze en tota sa Marina ningú no va segar, però l'any quinze va ser molt bo. S'ha de dir que no empràvem l'aigua com ara, això és indiscutible. Amb una cisterna i unes basses feia porcs i a l'estiu una guardeta d'ovelles i sempre hi havia aigua, ara gairebé mai no n'hi ha. Bé, teníem cirerers i pomeres i ara tot és mort per falta d'aigua.

-Quan solia fer el contracte un roter, i quina era la paga per al senyor?

-Devers Sant Miquel, si el senyor no havia tingut cap queixa: per haver caçat o tallat llenya, etc. El roter podia tornar quedar per al proper any. Llenya d'alzina o de mata no en deixaven tallar gens, el que si podíem tallar eren les esparregueres per fer formiguers.

El roter cada any havia de fer un jornal per a fer bardissa, de branques d'ullastre que tallàvem. La paga era que una vegada fetes les garbes el garriguer venia a fer el recompte, a una de cada sis hi posava un brot de mata damunt, era la del senyor, si l'any era bo n'hi tocaven més i si era dolent més poques. Després cadascú se'n duia les seves garbes. ♦

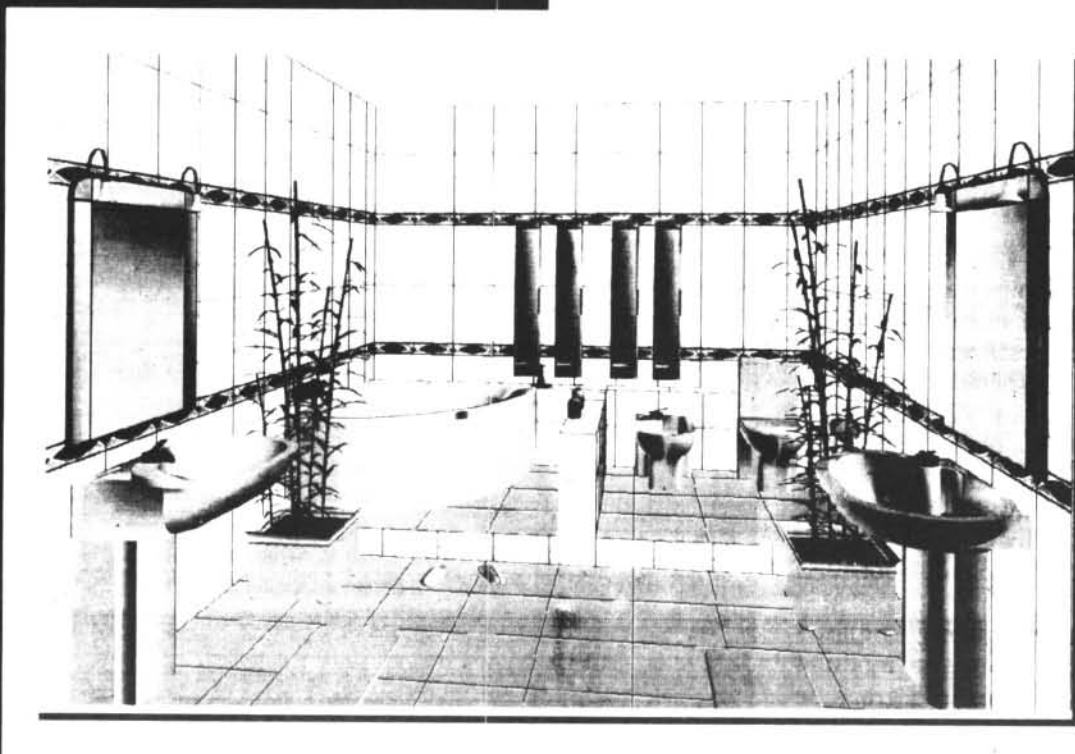
EURO - IDIOMAS
Llucmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 Llucmajor Tel 66 1133

Com és la cambra de
bany dels seus somnis?

**Vegeu-la ara
a tot color.**

Roca

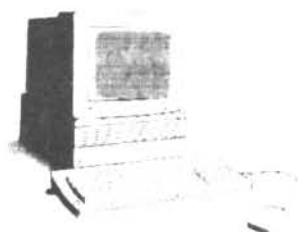
DIBA

DISSENY
INTREGRAL DEL BANY

Avui mateix, gràcies
al nostre ordinador
podreu veure a
MASSANELLA la

vostra nova cambra de bany ROCA.

A tot color i en tres dimensions sense que
no hi manqui cap detall: banyera,
sanitaris, revestiments ceràmics, aixetes,
complements... Tot tal com ho havíeu
somniat i sense començar les obres.
Veniu a MASSANELLA i deixau de
somniar.

MASSANELLA

Ctra. Valldemosa, 44 - Tel. 75 03 45

Cartes

Agraïment

Sra. Directora: Vos pregam que publiqueu aquesta carta a les planes de la vostra revista. Gràcies.

En agraïment al Sr. Batle de Llucmajor, que ha fet possible una realitat, l'actual col·legi públic "Bahía's", tan esperat i necessitat durant anys per tots els habitants de les urbanitzacions.

Esperam continuar comptant amb la vostra ajuda (la del Consistori) per aconseguir un col·legi del qual vostè se senti orgullós.

El nostre més reconegut agraïment cap al Sr. Batle. ♦

Pares i mares del Col·legi "Bahía's"

26

FORN DE PA
I
PASTISSERIA

Ca'n Lluç

Sant Llorenç, 78 - A - Tel. 66 06 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

RESTAURANT

"AL SEU GUST"

CHEF: PED MARTÍNEZ

LOCAL CLIMATITZAT

TANCAT ELS DIUMENGES A LA NIT

C/ NICOLAU TABERNER, CANTONADA
PASSEIG JAUME III. TEL. 12 03 12

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)
Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)
Divendres horabaixa (16,30 a 20 h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

Tallers
MARINA

PEUGEOT - TALBOT

Agent Oficial

C/ Marina, 104 - Tel. 66 05 21
Exposició i venda: C/ Marina s/n
LLUCMAJOR

ESTIL DE VIDA

Nou

PEUGEOT
306 SEDAN

Xerrades de cafè

Tornar amb el tren i els seus ponts

Un que escoltava

-Que no has sentit a dir que volen tornar a posar en marxa el tren?

-Com, el de Palma a Santanyí, que passava per Lluçmajor?

-Ca! si ja no queda cap raíl ni estació!

-Tot ho varen vendre.

-El tren que diuen que volen tornar a posar en funcionament és dels que encara conserven els carrils, encara que moltes cases de les Estacions de cada poble per on passava estiguin en estat ruïnós o abandonades.

-La Companyia de Ferrocarrils ho va vendre tot, o quasi tot, i ara, encara que vulguin, costarà molts treballs i milions per tornar a posar el tren.

-Ara s'adonen del desbarat que feren en veure que, a causa dels problemes i la saturació del trànsit a les carreteres, el tren seria la solució del futur.

-Allò que haurien de fer és modernitzar-los i fer-los més ràpids i còmodes.

-Com han fet amb la línia que queda de Palma a Inca.

-Sí, encara que tenen molt per desitjar quant a modernitat i rapidesa, com que hi ha moltes anades i vendudes de Palma a Inca, viatja molta gent.

-Per això mateix, diuen que el Govern pensa altres línies com la de Manacor o Artà.

-Això no serà tan fàcil, saps que n'hi ha de milions per gastar!

-Sí, però també costa molt fer noves carreteres i espenyar finques i paisatges...

-Tan bé com ho tendríem a Lluçmajor si poguéssim anar a Palma amb un tren modern i ràpid...!

-Sí, i que passàs per l'aeroport, per poder endur-se els turistes de la part de Santanyí, s'Arenal, can Pastilla...

-Això són quimeres, perquè sempre serà més còmode un autocar per transportar turistes en grup.

-Et dic que va ser un desbarat, destruir la línia del tren Palma-Santanyí.

-Record que el batle Ramon va fer tot quant va poder perquè no suprimissin el nostre tren.

-Però va ser debades. El llevaren i ho varen vendre tot, vies, terrenys, estacions i, fins i tot els monuments dels ponts dels Jueus i de Ses Set Boques de s'Arenal.

-Per cert que els Dels Jueus s'està deteriorant cada cop més i aviat caurà a trossos.

-Diuen que el nostre ajuntament té un projecte de fer un passeig peatonal, però no el duu a la pràctica perquè el pressupost és massa elevat.

-Serà per manca de voluntat i d'interès, perquè altres projectes i obres més costoses s'han fet.

-Resulta que com que és propietat particular, el propietari es fa valer, i en vol molts, de doblers.

-Idò si el pont és d'interès nacional, que l'expropiïn.

-Sí, perquè si el propietari li pegàs per posar unes barres, molts vianants de s'Arenal quedarien ben fotuts.

-O fer pagar peatge, com a les carreteres particulars... ♦

27

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES - BANQUETS - COMUNIONS
I BATEIGS

Informació: Tel. 66 03 17 - LLUCMAJOR

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS

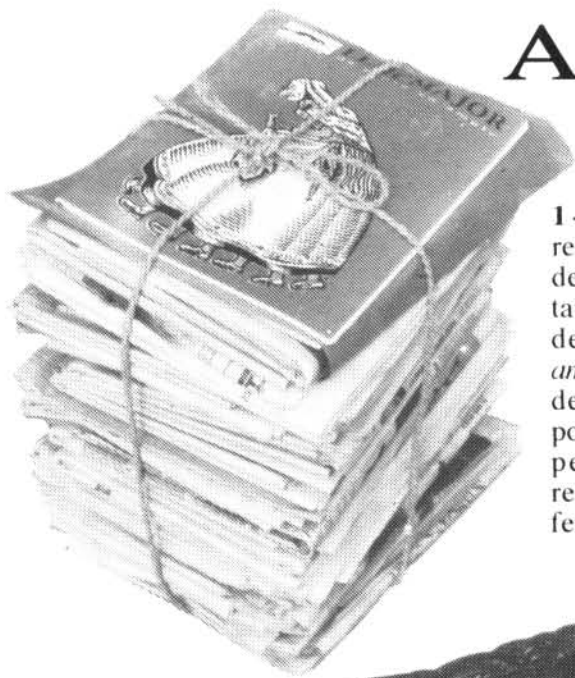
CONGELATS

POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

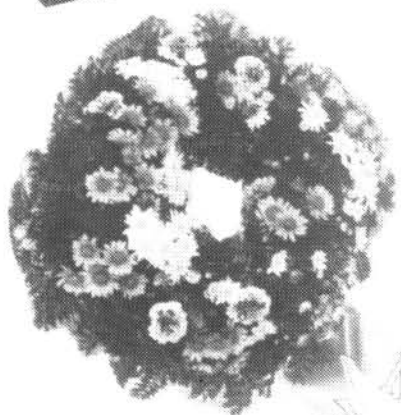
ARMES DEL CRIM,

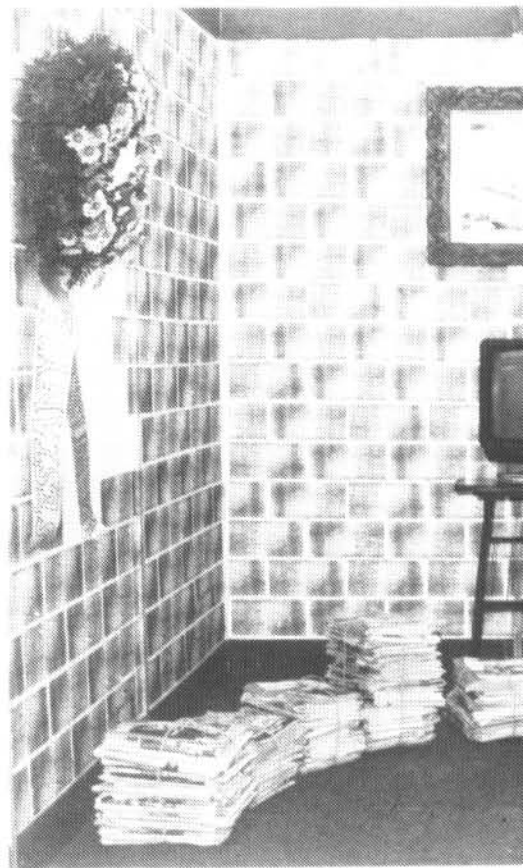
1-Peril·losíssim paquet de revistes, símbol de cada un dels mesos de l'any i, per tant, el darrer any de feina de *Llucmajor de pinte en ample*, òrgan d'expressió de tota la dolenteria del poble. Les revistes estaven perversament fermades representant caramulls de femater. Un escàndol!

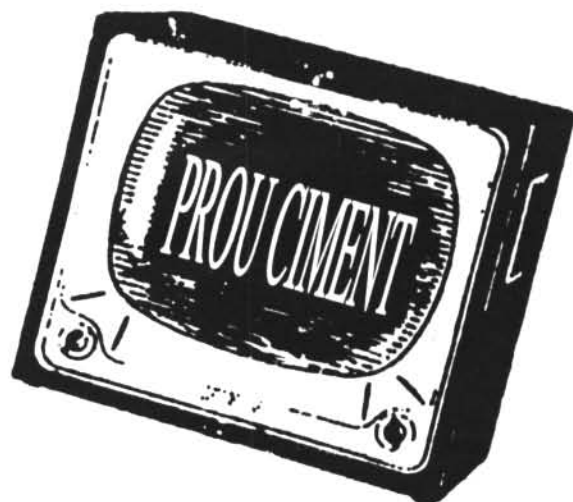
2- Quadre subversiu representant una malèvola idealització del nou Club Nàutic de s'Estanyol després de les preclares i bondadoses ampliacions. Fins i tot les mides del quadre totes soles ja serien motiu d'escàndol i reprovació institucionals. A q u e s t a perversa interpretació futurista ja havia aparegut al darrer número de la revista. Imaginau-vos!

3- Corona en tons grocs d'alta toxicitat moral que contribuïa a contaminar espiritualment l'ambient ja de per si estantís i asfixiant. La corona duia una cinta amb la llegenda "S'Estanyol... no t'oblidarem". Això és no tenir vergonya!

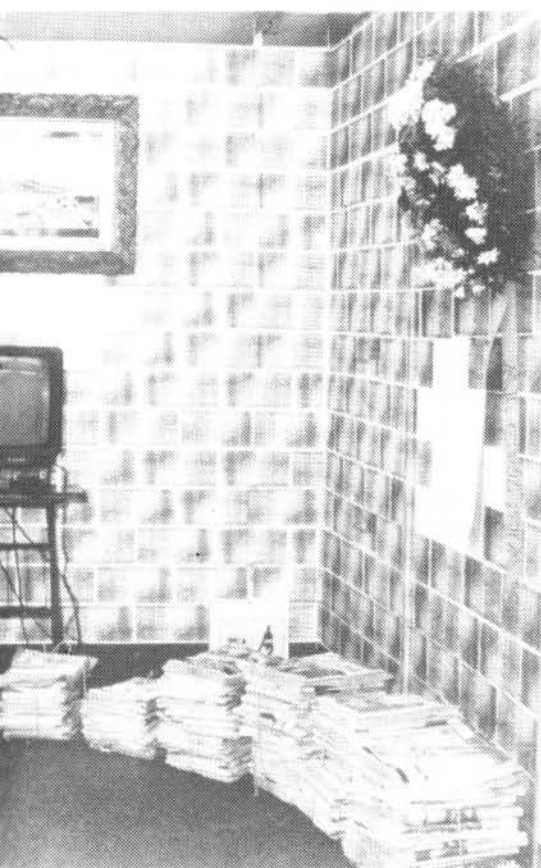

Vista general de l'estand dels horrors, motiu d'amb traïdoria i premeditació durant hores i hores que va ser aprofitat per fer aquesta instantània in Visca el senyor batle que ha protegit els llucmaj un edificant i innocent menjar de cans! Visca el

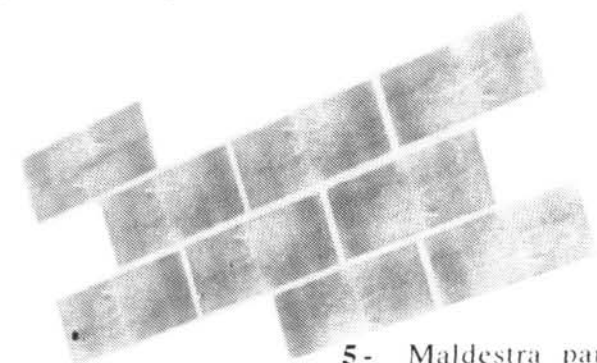

4- Sospitós aparell elèctric. El comú de la societat està d'acord a co voluntats i sanador d'intel·ligències -cas de tenir-ne, és clar-. Contenia vist ningú perquè la ràpida i exemplar acció de la policia -que tampo perill tan imminent. Una tele! Fins aquí podríem arribar!

COS DEL DELICTE

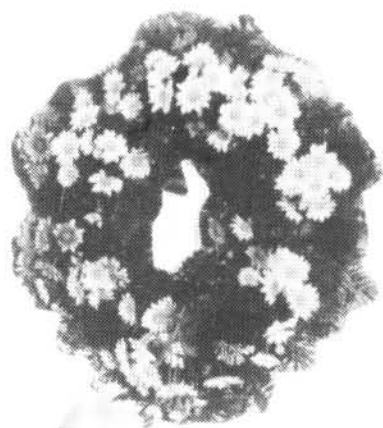
ensura i reprovació pública que s'havia muntat ortosament només va durar minut i mig -temps tant que consta com a prova núm. 1 del sumari. rs d'aquest atac visual i moral substituint-lo per yor batle! Visquen els animals!

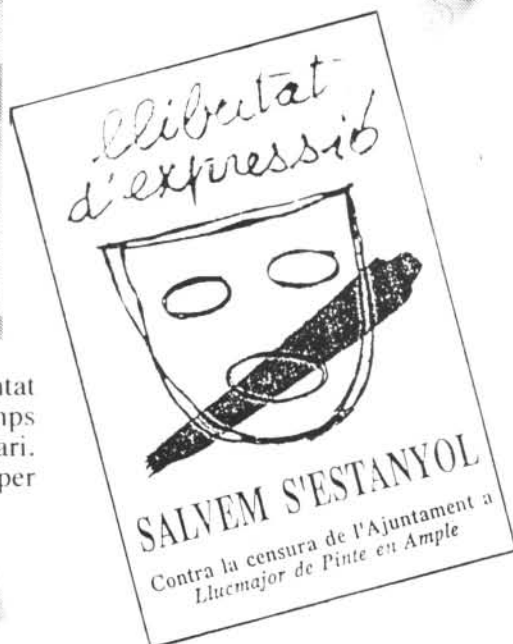
5- Maldestra paret de bloquets de pretensions metafòriques. Monument vexatiu: vergonya del ram de la construcció: apoteòsica mostra d'ingratitud cap a la millora constant, abnegada i incansable del nostre litoral. Ben fet, senyor batle!

derar-lo malbaratador de més, un vídeo que no ha o l'havia vist- conjurà un

6- No vos ho creureu... Una altra corona tòxico-subversiva i nocivo-contaminant. Aquesta vegada la cinta provocativa encara va més enfora: "S'Estanyol, al cel sia". Això és fer política, cercar la polèmica, provocar la gent de bé, insultar el poble sencer. Qui deu cavil·lar unes grosseries tan espectaculars!

S'ESTANYOL
AL CEL SIA

7- I de l'adhesiu, què me'n direu? Tot un exemple de polissoneria i caparrudesia. No vols brou, idò tassa i mitja. L'adhesiu, a més, pel seu revolucionari disseny i per la perniciosa innovació estètica que representa podria haver esdevingut un símbol tot terreny i multiús que calia tallar de soca-rel amb la contundència i eficàcia que només poden demostrar uns cossos de seguretat tan ben orientats per l'autoritat política.

8- Pancartes en miniatura preparades a posteriori i fruit del ressentiment amb les quals tengueren la poca vergonya de molestar el senyor batle quan passejava per la seva carpa. El happening tipus "quatre gats es manifesten davant el Palau de Justícia de Washington" va ser vigilat de molt a prop per les forces vives -públiques i privades- ja que els i les activistes tenien un aspecte força amenaçador i subversiu. Així pagau la generositat d'Ifebal?

Àlbum de Cromos

De com batle i regidors reaccionaren davant la protesta

Vigília de la Darrera Fira: dissabte 15 d'octubre, devers les 6 de l'horabaixa. Les autoritats municipals -el batle i uns quants de regidors dels qui governen, més un socialista- passen per davant dels estands de la Mostra llucmajorera. Tot són capades i enhorabones, tot són alegries i felicitacions, tot va com una seda. Tot? No tot, perquè davant d'un lloc ara ocupat per una empresa de menjar d'animals, hi ha una expectació inusitada: policies a balquena, càmeres de fotos i televisió, gent que mira estranyada i corregudes nervioses dels organitzadors...

Un escamot de manifestants hi fa acte de presència. Duen uns cartells que diuen: "L'Ajuntament ens ha censurat. Salvem s'Estanyol! Llucmajor de pinte en ample". És la protesta dels redactors de la revista local i de l'associació de veïns antiampliació del port esportiu. Protesten contra la decisió del batle d'expulsar de la Mostra la revista local. Raó d'aquesta expulsió? Un vídeo que tracta -de passada i sui generis- del problema estanyol i d'altres malifetes urbanístiques.

Era un vídeo no gens agressiu, respectuós amb tothom i que entre imatges de s'Arenal, foravila i s'Estanyol, recollia algunes pancartes de les que han penjat tot l'estiu a moltes cases estanyoleres. Tot anava molt en la línia de la tradicional participació de la revista a la Mostra, on sempre s'ha fet referència als temes d'actualitat més incisiu i polèmic: s'Estal·la, Capocorb, s'Àguila... La revista, a la Mostra, sempre hi ha exposat aquests temes i no ha pas-

sat res mai. Llevat d'enguany.

Enguany retreure l'afer de l'ampliació del club de s'Estanyol ha estat massa dur per el batle. Deu ser que vol tothom a les ordres i que ni es molesta a cercar el diàleg amb els autors i exhibidors de la cinta. Per això tot d'una els envia, sense cap argument, la força pública i els engega a fora.

Tanmateix, la protesta silenciosa i pacífica es va fer quan la comitiva municipal va passar per davant del lloc que havia de ser el de la revista. Així hi passaren d'un en un els regidors. Cadascú, tal com és, hi va quedar retratat.

M.G.S.

Gaspar Oliver
L'aprenent de dictadoretxo

Colltort, cara de circumstàncies i tan girat cap a l'altra banda com va poder, el batle Gaspar va posar al seu rostre una d'aquelles escasses rialles que el caracteritzen. Una vegada més, abans que la transmissió d'un aire de simpatia el seu gest facial va posar en evidència una gran càrrega de mala consciència.

Com a gran justificació de la seva actitud prepotent i autoritària, el batle va gosar escometre els manifestants amb una referència als petits cartells que exhibien: "I altra cosa més gro-

sa no heu trobat?" I és que l'home anava magre d'arguments i fal d'idees a l'hora de discutir i intentar justificar-se: en hores baixes, n'hi ha que no tenen altre recurs que esmentar la grandària.

Gaspar Oliver haurà passat a la història per aquest recurs del més castís estil del "mando y ordeno". Escàs favor haurà fet al poble i al partit que presideix a Mallorca. Al poble, l'haurà fet passar com un dels darrers caus on governen els autoritaris, els prepotents, la caverna en definitiva. Al seu partit -el PP-, sobretot ara que prometen que ja són demòcrates i que han d'arreglar i regenerar Espanya sencera, l'haurà fet quedar com un pedaç brut, tot empastifat de pseudo-demòcrates i d'enyoradissos de les dictadures. Ja ho han dit els diaris:

"L'Ajuntament de Llucmajor no ha fet gala de tolerància en impedir que s'instal·lès un estand de la revista". (EL DIA DEL MUNDO, *Per avall*, 16 d'octubre).

"No crec que en aquesta ocasió hagi estat d'allò més encertat el batle de Llucmajor. Si hi ha un dret al qual no pugui renunciar la nostra societat és a la llibertat d'expressió, i l'obligació d'un batle es garantir-la i no retallar-la ni amagar-la quan li convé". (EL DIA DEL MUNDO, *Es Rebot*, Macià Riera, 17 d'octubre).

"Algú hauria d'explicar al batle de Llucmajor que la seva ordre de tancar l'estand (...) no és la millor manera de consolidar una imatge democràtica del seu partit". (DIARIO DE MALLORCA, *Cenizas*, 18 d'octubre).

Qui no vol la pols del desprestigi públic, que no vagi a l'era dels qui exerceixen de censors i dicadoretjos. I, sobretot, per a més inri, que llavors encara no gosi mentir, com ho ha fet davant el plenari celebrat el 31 d'octubre: no retirarem l'estand per voluntat pròpia, ens el varen fer llevar per la força i sense cap altre argument sinó l'amenaça i l'ultimàtum. És indigne que un batle fal·legi la veritat. La seva actitud el desprestigia per tota la vida.

Lluç Tomàs
Si ho fa el "quefe", jo també

En passar, va mirar de coa d'ull per veure com reaccionava el capdefila major, i, en veure que el rei Gaspar de les seves il·lusions treia un cert somriure cínic, va intentar fer-ho igual, però tanmateix no li va sortir. I és que n'hi ha que van per la vida com a xotets de cordeta i que per tot han de fer allò que els manen. Deu ser així que els paguen la fidelitat submissa.

Com a president local del PP, havia organitzat una xarxa d'espies polítics dins la Mostra. Eren algunes -no totes- d'aquelles joves que tenien l'aire d'hostesses posades allà per ajudar als expositors. En realitat miraven, observaven, controlaven i, de

nit, passaven l'informe corresponent als *capos*. Així va passar amb el nostre estand: va venir-hi la presidenta de les Noves Generacions del PP enganyosament a oferir ajuda ("Voleu algo"? -demanava amb horrible barbarisme), però en realitat espiava i, en arribar l'hora, va cantar. Alguns d'aquests municipals que ara no hi van vestits mai, també feren el seu paperet: quina feina que els ha tocat fer! I ells que s'hi deixen!.

Miquel Manresa
Ca que lladra no mossega

Ni un ca hauria fet tanta lladradissa! Aquest regidor enfarfolava paraules aïrades i exhibia gesticulacions descompostes. Res més lluny del que li convé per a la salut i del que s'adiu amb el seu caràcter, més aviat placèvol i somnolent. Si fóssim un metge no li recomanaríem tals alçurades. De tota manera, del seu pa farà sopes (i quan anomenam una menja tan deliciosa no ho feim per incitar-lo a posar-se peus davall taula perquè s'empassi unes desmesurades platades de bon recap-te).

Antoni Barceló
"Pajarracos"

Com un que veu el gep dels altres i no veu el seu, aquell que a les fonts del baptisme anomenaren Toni Barceló, va començar a posar malnoms als qui manifestaven disconformitat contra la censura: "Què volen aquests *pajarracos*?",

va començar a exclamar-se davant tothom. *Pajarracos!* I que és ell per batiar amb malnoms i denominacions curioses el germà proïsme? Que encara no ha après que qui no és net val més que no tiri cap pedra? Ala, idò, que calli i que no faci pus ostentació de *xuleria*!

Mateu Monserrat
Quan la terra de llibertats és pura quimera

"Què diu, aquíiii? Cee-ensuuraa? I què ha passaat? Jo no sabiaa reees?" Com un que està avesat a fer el desentès quan li convé i que procura tenir bo aquí i allà, l'encarregat de la cultura feia de no sebre res i d'estranyar-se davant tot quant veia, sentia i escoltava. Com si la cosa no anàs amb ell! Uns pensaren que feia comèdia, d'altres que a l'Ajuntament no li consulten res i algú va citar la comparança de Jesús sobre els sepulcres blanquejats. No hi va faltar qui va recordar que una cosa és fer molt d'ecologisme verbal - si cal amb uns versets i tot - i que l'altra és la veritat de quan arriba l'hora de votar i definir-se clarament. Sobretot, també, hom va fer avinent la contradicció de fer venir pre-

goners externs per parlar d'idil·liques terres de llibertats quan els més elementals drets d'expressió i participació són trepitjats i insultats per la tropa que ens comanda.

Sebastià Artigues
Fems, mentides i una cinta de vídeo

L'encarregat de la recollida dels fems -ara en diuen de medi ambient- argumentava i fustificava la censura gasparina argüint que l'estand havia d'estar ple de bàuls, pancartes, renou i protests. Això és mentida podrida! El vídeo i les dues corones de flors que l'havien de flanquejar s'havien d'exhibir solitàriament a l'estand i no s'hi havia de fer cap moguda que molestàs ningú i molt menys els altres expositors de la Mostra. Ben mirat, tot hauria passat bastant desapercebut, enmig del trull i l'allau humana de la Fira. Tan sols una minoria n'hauria pogut captar el sentit. Però són ells, els qui governen, que d'una palla n'han fet un paller i, de re-top, s'han posat en evidència tal com són: fusta no democràtica i defensors acèrrims de l'ampliació del club. Després de la censura només hi faltaven els escolanets d'amèn que, tot fent la contrapropaganda, escampassin falsedats, imprecisions i mitges veritats.

Joan Puigserver
Males puces

Si un dia heu de fer por a les criatures i el recurs al dimoni o l'home del sac ja

són amenaces gastades, ben bé podeu recórrer a invocar la compareixença de la mala cara que va fer en veure la protesta. Teniu per segur que, si voleu espantar qualcú, l'èxit està garantit: no hi haurà nin o nina, per molta polissoneria que dugui aferrada, que davant la presència d'una tan mala figura no quedi astorat i acoquinat. Ara, a la pràctica -feina, idees, realitzacions-, res de res. Estau-ne segurs.

Francesc Ferré
Ni figa ni raïm

Amb aire despistat i procedent de s'Arenal, va arribar, va veure i, ben segur que ni va vèncer ni convèncer. O no sabia què passava o encara va tan cop piu després dels arrambatges d'en Rabasco -el gran absent!- que l'home ha com a perdut l'animeta. No debades, ara que ha deixat de ser *así* i no ha passat -encara?- a ser *asà* (això és, del PP), l'han enflocat a fer penitència dins el grup mixt, on precisament el podem trobar, com a la pel·lícula, *dormint amb el propi enemic* ♦

Censura a les Fires de Llucmajor

**Per Llucmajor de pinte en ample
Catalina Font**

Fa tretze anys, la revista "Llucmajor de Pinte en Ample", editada per OCB i membre de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca apareix mensualment amb informacions i opinions sobre l'actualitat llucmajorera, amb una tirada de mil exemplars.

També cada any, d'ençà de la seva fundació, la revista ha participat amb el muntatge d'un stand a la Mostra llucmajorera de les Fires. És una més de les activitats que hem organitzat per tal de participar activament en la vida del poble, com també hem organitzat conferències, editat llibres, etc.

A la Mostra d'enguany havíem preparat un stand dedicat a un dels temes que aquests mesos centren de forma polèmica l'actualitat de la vila: el projecte d'ampliació del Club Nàutic de s'Estanyol.

Una vegada muntat, el mateix dia de la inauguració, efectius de la Policia municipal ens han indicat que l'Ajuntament no permetia l'exhibició d'aquell stand, amenaçant-nos amb retirar-lo ells si no el retiràvem nosaltres.

D'aquesta manera, la Mostra d'enguany no tindrà l'aportació de Llucmajor de Pinte en Ample. Serà així una mostra que encara existeixen actituds i actuacions caciquils i antidemocràtiques, que no respecten drets tan elementals i constitucionals com el de la lliure exposició d'idees o la lliure concurrència al mercat.

Consideram responsable d'aquest atemptat a la llibertat d'expressió a la majoria governant a l'Ajuntament de Llucmajor, i de forma concreta al batle i President del PP a Mallorca, Gaspar Oliver.

L'Ajuntament pren d'aquesta manera partit en una polèmica vi-

va entre els ciutadans, i no fa cap benefici a la imatge de Llucmajor i les seves Fires, tradicional punt de trobada i convivència pacífica. Fins i tot desmenteix el pregoner d'enguany que les obria parlant de

Llucmajor com a terra de llibertats. ♦

*Llucmajor, 15 d'octubre
de 1994*

FABRICA DE JOIERIA GARAU (Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

Especial Noces, Comunions i Naixements

JOIES D'ESTIL MALLORQUÍ

*Granets
Cordoncillos
Aros*

*Polseres mallorquines
Arracades
etc., etc.*

NOVETAT ESPECIAL:

Fotos gravades en plaques d'or

C/ Born, 29 - Tel. 66 04 03 LLUCMAJOR

Carta oberta al senyor Gaspar Oliver, batle de Lluçmajor

Joan Monserrat
Regidor del PSOE a l'Ajuntament de Lluçmajor

En el dia d'avui, amb molta de preocupació i tristesa per part nostra, ens sentim amb l'obligació de demanar-vos, Senyor Batle, una explicació justificada i convincent que ens permeti respirar un poc més tranquils, ja que la gravetat dels fets més que indignar-nos, ens retgira. I ens retgira, senyor, perquè coneixem la història, uns perquè l'hem viscuda i els altres perquè l'hem llegida o ens l'han contada.

Aquests fets, als quals m'estic referint, crec que són prou coneguts per tothom. Però, per si algú encara no se n'ha adonat, diré que em refereix a la prohibició que va sofrir la revista de **Lluçmajor de Pinte en Ample**, a l'hora de voler exposar a la Mostra Lluçmajorera, després d'una ordre que va sortir de la vostra persona.

Ens hauríem de remuntar molts d'anys enrera, en aquella època en què tan sols es podia dir, escriure i quasi pensar tot allò que prèviament era autoritzat per la censura, per poder tornar trobar una ordre i una actuació semblants a les que vàreu donar vós, senyor, l'any 1994, a les portes ja de l'any 2000.

Vull aprofitar també per dir-vos que la vostra actuació ens ha estranyat moltíssim, ja que de tots és sabut l'afany que posa el vostre partit per mostrar-se com un partit de centre que ja no té res a veure amb aquella dreta pura i dura que durant tants d'anys ens va tapar la boca. Actuació com la vostra ens ha convidat a dubtar i a no refiar-nos de la sinceritat d'aquestes intencions. Ens ha estranyat, també, perquè el Partit Popular moltes de vegades quan va estar a l'oposició ens va voler donar lliçons de llibertat i de democràcia. I jo vos deman avui: a quina llibertat vos referíeu? a la llibertat que deixa parlar a uns i fa callar els altres o a la que permet a tota persona pensar i opinar segons la seva consciència? Nosaltres som partidaris d'aquesta darrera, però la vostra ordre convidava a pensar que sou partidari de la primera.

Recordar-vos també que vós sou el batle de tots els llucmajorers, però de tots! dels que pensen com vós i també dels que discrepen de les vostres idees. Crec que com a batle heu de donar exemple i fomentar la llibertat i la democràcia com el primer dels llucmajorers. Així ho vàreu jurar davant tots el dia que vàreu ésser nomenat batle, i jo vos demanaria que recordàssiu les paraules que pronunciàreu al final d'aquell jurament: servir i fer servir la Constitució com a norma fonamental de l'Estat. Un cop més, la vostra actuació, en impedir la presència de la revista

dins la Mostra ens convida a dubtar de la sinceritat d'aquell jurament.

Crec que la revista **Lluçmajor de Pinte en Ample** ha estat molt mal tractada, jo som el primer que en nombroses ocasions he patit la seva crítica, a vegades un poc injusta però, a vegades, també en crítiques ben fonamentades. Mai, però mai, se m'hagués passat pel cap atemptar contra aquesta censurant-la i fent-la fora d'un lloc on, en teoria, hi havien de caber tots els llucmajorers. Si així ho hagués fet, de ben segur que la tinta de molts de mitjans de comunicació no hagués bastat per censurar un fet tan responsable. Però, a vós vos ha anat més bé, tots sabem que teniu l'esquena ben coberta i mentre gaudíeu de les simpaties dels vostres superiors sembla que tot vos és permès. Nosaltres, els socialistes, som molt més febles, tenim poca gent i la majoria som gent senzilla, uns millors i els altres pitjors, però tenim els mateixos regidors que vosaltres, els membres del Partit Popular, i creim que almenys ens mereixem ésser tractats amb el respecte i la consideració que la força d'aquests escons ens dóna. Vós ens heu tractat amb rebuig i hostilitat durant tota la legislatura i ja res de bo esperam en aquest sentit. Però el que no podíem imaginar és que aquesta hostilitat anàs més enllà de les nostres persones i arribàs a una revista que fins avui només s'ha caracteritzat per fer una feina ben feta.

Per acabar, us prec, que com a mínim, sigueu suficientment humil per demanar, encara que només sigui per una única vegada, unes sinceres disculpes a la revista i a tots aquells que amb la vostra actuació ens sentirem ferits en la més profunda de les nostres conviccions: **la llibertat del nostre poble.** ♦

33

Boutique

c. Impremta, n.º 1 (Pas d'en Quint)
Tel. (9 71) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

Després d'haver celebrat la 448a edició de les Fires de Lluçmajor, no estaria de més recordar el que diu la Pragmàtica de Concessió firmada a Barcelona dia 1 de maig de l'any 1543 per Carles, Emperador sempre august dels Romans, Rei d'Alemanya i amb Joana, la seva Mare, per la Gràcia de Deu, Reis d'Espanya

Per nostra reial autoritat vos concedim a vosaltres moradors i Universitat de dita vila..., que, cada any, el dia de Sant Miquel, se celebrin fires perpetuament, fires que volem que durin des del dia esmentat fins a la festa de Sant Lluc Evangelista que celebra el devuit del mes d'octubre... Volem i expressament determinam i concedim que, els qui de qualsevol lloc vinguin a les esmentades fires o al mercat, quisculla sia la causa, de tot estat nació i condició, amb totes les seves coses i mercaderies que portin o vinguin, siguin segurs, salvs, lliures i exempts i estiguin baix la nostra especial protecció tutela i salvaguarda. I que de cap manera puguin esser agafats, detinguts, empenyorats, apremiats, impeditos o molestats per qualsevol cupa, crim o delictes estrany. Exceptuam, tanmateix de entre aquests els traidors, deslleials, falsejadors de moneda, saltejadors de camins i vies públiques, violadors, heretges, sodomites, homicides i reus de lesa majestat... els infractors cauran en la nostra ira i indignació i en la pena d'ésser multats amb mil florins d'or d'Aragó a ingressar al nostre erari. i un cop llegida fer-nos unes quantes preguntes:

¿Tots els firers se sentiren **Lliures**?

¿Totes les seves mercaderies gaudiren de **protecció, tutela i salvaguarda**?

¿Se sentiren alguns **impeditos** o **molestats**?

* * *

¿Tendria l'Ajuntament prou doblers, ara que va tant magre de duros, per pagar al Reial Erari **mil florins d'or d'Aragó**? ♦

34

CARNISSERIA ■ XARCUTERIA

**ZANOQUERA
GARCIA**

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02
LLUCMAJOR (Mallorca)

*Servei de begudes i
menjars de qualitat a
preus raonables*

Auda. Carles V. • Tel. 66 11 17

PERRUQUERIA

FINA

C/ d'Es Vall, 49

Tel. 66 11 58

**CENTRE ÒPTIC
EXPOLENT**

LENTS DE CONTACTE
CONTROL VISIÓ

M. Paloma Garí
Optica Optometrista
Contactòloga

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74

S'ARENAL

Quaderns de Fum Major

Qui de la feta no s'espanta, mots no tem

Miquel Cardell

He vist atribuir l'anècdota a Oscar Wilde, Shaw, fins i tot a Russell, però això no afecta al seu sentit. En tot cas, era abans de la pel·lícula *Una proposició indecent*. La qüestió és que, empesa per la conversa d'una reunió de societat, certa dama afirmà que acceptaria concedir els seus favors a un cavaller que estàs en disposició de donar-li, en paga, un milió de lliures. El savi contertuli, que ja hem convingut que no és necessari identificar amb precisió, li demanà en aquest punt si també hi consentiria per uns pocs penics.- *Però quina casta de dona vos heu pensat que som?* contestava, ofesa, la dama. Això, responia el contertuli, *ja ho hem aclarit, ara ja només discutim el preu*.

Si retrec tal historieta és pel que té de reflexió sobre els principis, més que pel tema concret. Les comparacions sempre són odioses i inexactes, però a vegades són útils, o inevitables. I recordar automàticament aquesta anècdota va ser una de les meves primeres reaccions quan m'envanaren de la darrera heroïtat democràtica del nostre batle.

* * *

Era, més o manco, els mateixos dies que teníem noves de l'apunyalament de l'octogenari escriptor egipci Naguib Mahfuz, Premi Nobel de Literatura, mentre un altre guanyador del mateix guardó, Wole Soyinka, era retengut per les autoritats del seu país, Nigèria, que li impedièn de sortir-ne per participar a una reunió del parlament d'escriptors que presideix, si no

El colós del fum major, o monument a les llibertats (Del nou avantprojecte ecològic d'ampliació del Cul Nàutic de...

vaig errat, un altre perseguit famós, Salman Rusdie. Són tres casos, però la llista és esfereïdora llarga: segons el PEN Club Internacional, el cens d'escriptors, editors i periodistes perseguits ara mateix arreu del món supera les 900 persones. I em sembla que fan curt.

Només en els darrers dotze mesos s'han registrat més de 500 casos de desaparicions, persecucions, amenaces, maltractaments, tortures... 28 casos, durant 1994, han estat d'assassinat, de la República Dominicana al Kurdistan, de Ruanda a Sri Lanka, de Somàlia al tan proper Alger, on la llista d'artistes, escriptors i periodistes assassinats per integristes no s'atura de créixer.

Luis Grave de Peralta està empresonat a Cuba -13 anys- per haver escrit un llibre que no arribà a publicar, Taslima Nasrim per escriure sobre l'Islam i la dona, o Shuxiang Wang, xinès condemnat a mort per haver editat llibres com *Curs elemental pel matrimoni* o *Desig Sexual...* Periodistes, editors, escriptors que tenen en comú una cosa: pensar, escriure, posar a l'abast del públic informacions i opinions que hi ha poders que consideren que no és oportú, convenient, bo, que es difonguin. Mil legalitats, dogmes, arguments es retreuen com excusa, quan es dignen intentar justificar l'abús amb més arguments que la garrotada o l'homicidi. Pensar d'una altra manera, dissentir, és perillós: fer públiques aquestes dissensions és, per als intolerants, un crim que reclama escarment, càstig, represàlia, censura. És pecat, blasfèmia, traïció, delictes, infàmia, inoportunitat, inadequació...

***

Coincidint amb la difusió de l'informe de la Comissió d'Escriptors del PEN club Internacional, d'on he tret moltes d'aquestes informacions, a Lluçmajor celebràvem les Fires, que enguany obria un pregó titulat -ara sembla especialment irònic- *Lluçmajor, terra de llibertats*. La resta crec que ja és coneguda. Sobretot la part que el Batle "democràtic" de la vila enviava els municipals al recinte on s'acabava de preparar la Mostra Lluçmajorera poques hores abans d'obrir-se al públic.

Allà hi havia un stand d'aquesta revista, com hi havia estat cada any d'ençà de la primera edició. Un stand

que, enguany també, s'havia concedit tan reglamentàriament com tots els altres i figura localitzat a la guia de la mostra editada per l'Ajuntament. Algu havia informat al batle -o al missus corresponent- del contingut d'aquest stand, i la reacció l'explicaven ben clarament els policies enviats, que es rebaixaven així de servidors constitucionals del poble a servidors de l'amo, pot ser defensors d'una situació laboral, potser amb una mica més d'entusiasme del que demana el simple compliment d'una ordre de legalitat dubtosa, segons els cassos: *O desmuntau això i ho desmuntam nosaltres*. Així de clar.

***

Això són els fets, cruus i despullats: la revista Lluçmajor de Pinte en Ample, com cada any, tenia un stand a la Mostra Lluçmajorera, i el poder municipal el va prohibir perquè no li agradava el seu contingut. Un cas de censura evident. La resta, al meu entendre, són excuses de malpagador: les que proferia el batle o algun dels seus regidors. Segons ells, la Mostra, la Fira, no és lloc per "manifestacions polítiques". Voldria saber perquè, on ho posa, qui ho ha dit. I, condició prèvia, que s'entén per "polític". Perquè ja fa pensar que els nostres polítics democràtics segueixin dient política com qui es refereix a alguna canallada blasfema, a una inconveniència, a una cosa bruta, baixa i inadequada. Com en temps de Franco. Perquè, clar, dur el President Canyelles a fer un parell d'inauguracions no és política, com no heu deu ser pagar amb doblers del poble fullets propagandístics de "labor municipal". Què és, doncs, política? perquè, vists els precedents, correm el risc que un pròxim batle abstemi consideri inadequats els stands de destil·leries, o, si és vegetarià, faci tancar els de la indústria càrnica, i així successivament...

Convé insistir: un cop concedit el lloc a la Mostra, només els usufructuaris, dins l'àmbit de la legalitat vigent, tenen el dret de decidir que hi posen. La resta són vuits i nous i cartes que només lliguen intolerància. (*Qui de la feta no s'espanta, mots no tem*, va escriure Sòfocles fa més de dos mil anys).

***

I la revista, que també és un producte

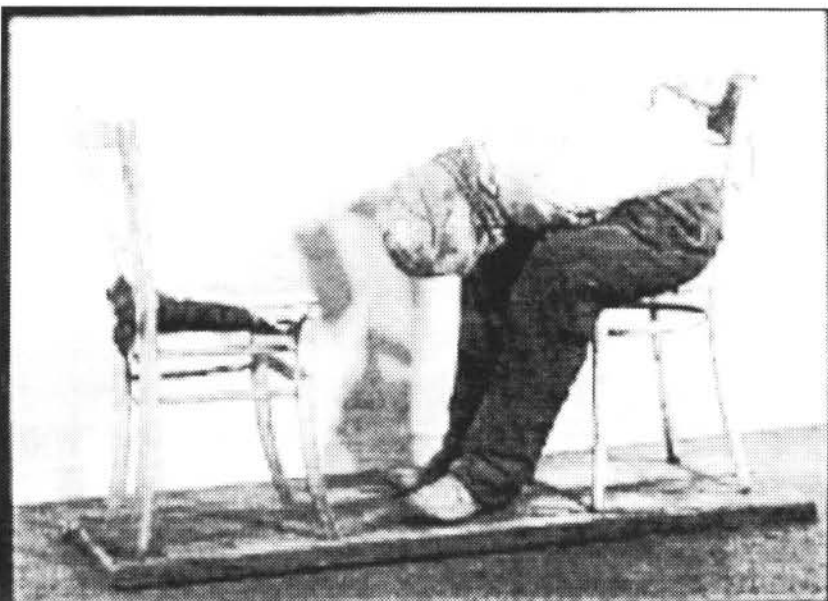
local, i que s'ha vist perjudicada per la cacicada municipal, ofereix un producte, un lubricant, una energia imprescindible per a la vida col·lectiva: informació i opinió (però el batle, a una plenària recent ja va exposar la doctrina de la premsa com a bony que s'ha de patir amb paciència perquè i què hem de fer). I això és el que mostra al seu stand: un tast del producte que feim, relatiu a una qüestió d'actualitat. Quan el tema decoratiu fou la Central de s'Estelella, no era igualment "polític", i ningú va prohibir res? El batle -d'un partit tan afectat d'esgrimir indemnitzacions possibles i drets adquirits com a coartada urbanitzadora-, ens indemnitzarà per les subscripcions que hauríem pogut fer?

Les excuses de Gaspar Oliver, quan els socialistes retreien la qüestió a la plenària són indignes de major consideració: resulta que l'agraviat és ell perquè, pobret, només va censurar la decoració informativa, però si la revista va abandonar la Mostra va ser pura dolentia. Que volia, el batle, que legitimàssim la seva cacicada, callant i aguantant metxa amb una barraqueta pelada i un caramull rònc de revistes? Ens volia banyuts i agraïts com escolanets d'amèn? Un cop plantejada l'amenaça, l'única sortida digna era deixar el lloc buit i denunciar la feta. O haguera estat més hàbil esperar i publicar les fotos dels municipis desmuntant el decorat? S'ha de dir que, a les cinc de l'horabaixa, ja havien cedit l'espai a una altra empresa, i s'havien ocupat de fer esborrar el rètol de la revista (l'esborrada urgent va deixar, sol, interromput, com un ocell alaferit, amb uns punts suspensius inquietants, ambigus, amenaçadors, un topònim: Lluçmajor, el fum major amagant les vergonyes, els fills descarriats, davall l'estora, o l'asfalt o l'herba on es juga el golf del callar. La torxa heràldica de la democràcia té problemes de combustió: contamina, és contaminada. El batle Mut fa retxes dins l'aigua.

***

No ens deixem enganar: El problema del mostrador era que posava el dit a una nafra sensible i badada: l'ampliació del Cul Nàutic de s'Estanyol, que ha aixecat polèmica, i ha posat en qüestió el govern municipal que li fa costat. No que fós "polític", que era d'un polític que molestava. Era una

**FOR THE FREEDOM OF WORDS
FÜR DIE FREIHEIT DES WORTES
POUR LA LIBERTÉ DES MOTS
POR LA LIBERTAD DE LAS PALABRAS**

من أجل حرية الكلمة
ЗА СВОБОДУ СЛОВА
为了言论自由

**INTERNATIONAL PEN
WRITERS IN PRISON COMMITTEE**

9112 Charterhouse Buildings/Greenwich Road · London EC1M 7AT
Fax: 021-253 5711 · National Westminster Bank Account: 084 60 213

Cartell del PEN Club Internacional.

qüestió d'opinió, de llibertat d'expressió. El batle, com si el poble fós seu i no ell un servidor públic, no va anar d'osca, el candidat a successor de Cañellas no devia voler que el President i amo gros trobàs veus moles durant la visita ritual. Per això va fer quan va poder per també marginar la parada de camisetes de la Coordinadora contrària a l'ampliació, mentre no posava cap emperò a una taula que recollia signatures per una campanya pròxima al PP, contra la constitucional reinserció social de terroristes. I que estava devora el portal dels municipals. Això no deu ser política. O és de la seva, que vé a ser el mateix.

(No és ciutat aquella que és d'un home sol, tornam a sentir la veu de Sòfocles).

***

La llibertat d'expressió, el dret a dissentir, és un dels fonaments irrenunciables de la democràcia. I un dels termòmetres per saber fins a quin punt un sistema que es diu democràtic ho és realment. Quan Gaspar Oliver es carrega aquest dret i posa en marxa la força pública per defensar la seva política i la imatge del seu partit -i vagi una defensa!-, es carrega la mateixa legitimitat per la qual és batle, es des-

legítima com a representant democràtic, com a batle del poble, de tot el poble, de Llucmajor. Quan usa els municipals en aquest sentit, corromp des de la base la institució democràtica que presideix. Si ell o el seu partit tenguessin dos dits de vergonya, de sentiment democràtic, Gaspar Oliver hauria dimitit com a batle de Llucmajor. Però aquí el tenim, de president del PP de Mallorca, i suant el poder per callar les crítiques, per perpetuar-s'hi, que és el primer i quasi únic punt del programa real del Cañellisme.

Hi ha confirmacions en més d'un sentit, de què això no és una equivocació, una xulada fruit d'un empenyo descontrolat amb cop de puny damunt la taula i què s'han pensat, aquests...

Podem recordar com una de les primeres actuacions d'Oliver com a batle va ser anular la normativa vigent de participació ciutadana, i com això va permetre, per exemple, marginar de les festes de s'Arenal un grup juvenil pròxim al Psoe en benefici de les Juventudes d'ASI. O veure com expulsar les veus crítiques de qualsevol àmbit on arribi el poder municipal no és una pràctica tan excepcional per part dels batles de l'ultra-dreta nostrada: basti recordar la censura contra un text de Cosme Aguiló, a una corona poètica, que va practicar el batle pepero de Santanyí fa un any, o un incident semblant al programa de festes de Felanitx.

***

Per molt que potonegi, el batle de Llucmajor ha fet parts i quarts, ha jugat brut en favor seu i d'uns interessos que ell estalona, ha usat el seu càrrec per fer-ho, i ha atemptat contra la llibertat, constitucionalíssima, d'expressió. El batle de Llucmajor i president del PP de Mallorca que no l'ha desautoritzat, llavors li fa costat. Hi ha molts de qualificatius per situar la feta en el seu context: caciquisme, franquisme, dictadura, feixisme, autoritarisme, intolerància, inquisició...

Certament, no hi ha punt de comparació entre el numeret ridícul -i profundament despectiu contra un mitjà que, plagui o no al batle, és resultat de l'esforç desinteressat i constant d'un col·lectiu per participar a la vida local, fent-la més rica i viva- i l'empresonament, el maltractament, la persecució a l'assassinat. Nosaltres no ens hem hagut d'exilar, podem anar i venir lliurement, i seguir donant canya. No és el mateix, però el principi apli-

cat no és tan distint: *I el llinatge dels tirans s'estima l'avantatge brut*, que Sòfocles posava en boca de l'endeví Tirèssies a l'Atenes on arrela la civilització occidental i la mateixa idea de democràcia -però que va matar Sòcrates. El bessó de l'actitud d'Oliver, aquest creure's amb dret de perseguir i acallar els que diuen coses que no convenen, no és distint, com a l'anècdota del començament, ja sabem de que va, la resta és qüestió de límits, de proporcions, de preu... que no és poc, però... I només és un altre dels tics autoritaris que ens recorden que el PP no ha renunciat més enllà del maquillatge a ser hereu del Franquisme, que en sabia prou de fer callar els dissidents amb mètodes expeditius. Que ho demanin a Fraga.

Pot ser per això encara entenen la crítica com una agressió, com una politització inadequada (*Haga como yo, y no se meta en política*, segons la frase atribuïda al Generalísimo), i temen qualsevol veu que pugui fer aprofundir l'arrelament de la consciència democràtica en la ciutadania. Segurament presenten que si el cadàver resucita no serà bon cau ni festí profitós per a certs cues.

***

Al costat d'això, el bon sentit de dos col·lectius que, víctimes de la intolerància d'Oliver, férem la viu -viu, però evitant manifestacions més renoueres, en nom de la festa i la convivència- pot ser massa i tot. O el detall dels estanyoles d'oferir la camiseteta a Cañellas, ben educadament. En contrast amb la mirada xulesca del batle quan, a la inauguració de la Mostra, no havíem tengut més remei, per vergonya, que protestar en silenci contra la censura: perquè el pitjor que es pot fer quan et censuren és consentir-hi. Gest despectiu, com de padrino de Xicagó 1923. El de l'aigua, que d'això de democràcia deu anar eixut de subtileses, cridava: *ja es veu que no teniu barca!* i el de Cortada ho resumia en una paraula: *pajarracos* -si pens que, durant la campanya predicava l'anihilació de corbs i rapinyaires, i que, aquests anys, no ha fet ni cas de les denúncies de venda a plaça d'animals d'espècies protegides, dubt si trobar ressons més sinistres a l'improperi.

Per si no ho fos prou, de sinistre, que els regidors de la majoria no entenguin de que va això de la llibertat

d'expressió...

La cultura, la formació de la consciència crítica, de l'esperit democràtic, són els anticossos millors contra aquest virus. En aquestes intentem estar i per això troben que feim tan poca planta. En el fons és com una medalla, que aquesta genteta ens censuri. Només és que, vint anys després de la mort del dictador, haver de perdre el temps amb numerets de tan escassa índole, tan horteres i cutres, enlloc de passejar-se amb la família i fer vermut amb els amics, també empenya.

***

Total, que entre una cosa i altra, i amb l'aigua que va arribar a caure, vaig passejar-me poc. El just per flairar el tuf pictòric d'oliveres i barraques, escoltar una cançó sudamericana i circular mirar un collaret de presumpta procedència tribal i africana, i juxtaposar aquest record amb un parell d'embossos, un bon grapat de *dejà vu* i la violència sonora de percussions hipertenses, pretesament dansables, procedent de dues o tres fonts distintes i simultànies, a tota pastilla, i confonent-se amb els moviments vertiginosos dels artefactes, amb vol de cabells i xiscles d'exhibició ado-

lescent o de pur pànic i la taquicàrdia lumínica corresponent, tot això enmig d'un fangar inundat, un fragment de foravila que agonitza engolit per l'ameba urbana i, en ploure es converteix en una mena de pastís de xocolata llefiscosa, xarbotejant, aferradissa... Així que, amb molt de temps per estar tancat, llegesc les magnífiques traduccions en vers de tragèdies de Sòfocles que va fer Carles Riba: *Car si d'aquesta terra has d'ésser rei com ets/ val més que amb el poble regnis, que en la solitud, car re no es veu que siguin torre ni vaixell/ deserts d'uns homes que hi habitin part dedins...* i un altre poeta, aquest contemporani i palestí, Mahmud Darwix, que assoleix una intensitat en l'expressió de la tragèdia i la lluita del seu poble explicada com a vivència personal de la història, des de dins, i un alè tràgic, una volada poètica, dignes d'un clàssic. Amb uns versos seus acab, com a brindis per unes llavors de pau que sembla que poden aferrar al caliu d'una guerra tan pròxima: *La vida fou beneïda/ els vius foren beneïts/ sobre la terra, no sota els tirans./ visca la vida!* ♦

La dita de lo gaiter

Mecagontot, lo tamborer sinistre,
m'has ben fotut, no et plau ma xeremia
el sò que fa, i de ta sacristia
m'has engegat, a prendre mal celistre:
-Au, fora, arruix! La llibertat fa via
només d'aquells que firmen al registre
de mai no dir aquesta boca és mia.
La intenció ja la tens ben demostrada,
vols sonar sol la teva tamborada
(i com més sola més desafinada)

**Lo Gaiter
de Yuma York.**

MORROS I CRISTIANS

(Sàinet tràgic - esperpèntic en dos actes i prosa amb rima ocasional. Suposat apòcrif atribuït a José Luis Berlanga. Traduït directament del català al formenterenc per Noi de S'Allapassa).

Tota la província de Fumlàndia es troba sotmesa a l'imperialisme morro. Tota? Sí, però, malgré tot, quin remei, resten els romanents del grup de resistència cristià, que fan els seus estirabots un dia sí i els altres més o manco. La vila de Fummajor, reserva espiritual de Fumlàndia (gran volum de comerç de canyella) prepara la seva fira anual, cita obligada de marxandos, artesans, pagesos i fumlandesos en general. Els cristianets fummajorers munten també, ai Déu meu, la seva paradeta; desconixedors i llecs encara, tot i que per poca estona, del pes de la llei morra.

ACTE I

Escena I

CRISTIANS - Enguany el nostre stand ha d'ésser per Es Bassiol, en desagravi! I que no en mengi, aquell a qui no li agradi!

CHOR - Beatus ille qui in ignorantia sunt.

PRISTINA DONZELLA PRIMERA D'ENTRE ELS JOVES MORROS - Oh cristians, escassos i malcarats! Quina cosa tan lletja és aquesta que a fira menau, mesquins, malanants?

CRISTIANA I - Planys e corones, flors i violes, en honor d'Es Bassiol. Amb el Bluff Nàutic el matareu: nosaltres ja en duim dol.

PRISTINA DONZELLA - Més guapo que mai, serà Es Bassiol! Obert a flotes de tota l'urbs, ple de mariol.los amb molts de fums! Però vosaltres els cristians sempre heu de fer fum, ¡no llum! Oh, quin retgiró: me'n vaig d'allà on fa olor! Es Bassiol, no et volem tot sol!

Fa mutis la PRISTINA DONZELLA. Entra, al cap de poc temps, l'AGUTZIL.

AGUTZIL - Alto en nom del Commendatore de Fummajor, fill (pre)dilecte de Fumlàndia i el seu Estat! A fira motius luctuosos no són admesos: no fan mudat.

SANT GABRIEL ARCANGEL - Són aquests mortuoris motius representacions visuals de les nostres idees directrius. Per cert, no trob res que rimi amb Commendatore.

AGUTZIL - Me'n faig trons, jo, d'ideologies: són

molt lletges les vostres mercaderies! A més, a fira no hi lluu bon sol, per parlar-hi d'Es Bassiol: aixó ja és política, i no duu res de bo la crítica! El Commendatore ho ha dit, no vos penseu que sigui cap ardit.

SANTA CATALINA MARTIR - Bon senyor, aixó no ens ho podeu prendre: hem de venir a fira, per vendre. Tot sigui dit, tampoc no tenc cap rima per a Commendatore.

AGUTZIL - Per vendre què? Males cares i embulls! Ja és ben cert que ho sou, els cristians, massa sulls: de res no feis festa, i hi sou per tot, com la pesta! (Em surt rima falsa, de ràbia que em fa la vostra farsa).

SANTA COLOMA PACIENT - No caiguen en ira, home de la llei: nosaltres només volem oferir remei. I ara que hi pens, Commendatore rima una mica amb Corleone.

AGUTZIL - En una paraula, o tancau vosaltres o seré jo qui posi el candau. Em sap greu, però jo sóc un mandau.

CHOR - Vuelva usted mañana.

SANT GABRIEL ARCANGEL - Haurem de donar el vent per escampat: amb el Bluff Nàutic d'Es Bassiol hem topat.

SANTA CATALINA MARTIR - No hem de posar sempre la galta que pari! D'aquesta se n'ha de passar més d'un rosari!

SANTA COLOMA PACIENT - Sobretot, no hem de perdre l'oremus, ni ens n'hem de fer un maruell... Ara avisaré Sant Miquel Martell.

Prenen els ormetjos i els atapins. En sortir els CRISTIANS, entra un FUNCIONARI, que s'ho mira una estona.

FUNCIONARI - Enlloc de l'endemesa cristiana (que no tenia ulls ni cara), hi fotrem una mostra de menjar de cans, per a instrucció i alegria dels vilatans.

Escena II

El Commendatore morro i los seus pagans ministres acudeixen a la fira per donar-li el sus. S'hi troben, però, una cèl.lula de cristians, qui, provists de pergamins amb la divisa "EL COMMENDATORE ENS HA CENSURAT" (no hi trobaven rims bons, amb "commendatore") i cara de pocs amics ferm,

s'entesten a enlletgir la festa.

COMITIVA TAMBORERA MORRA - Pom - porrom - pom - pom.

LO MINISTRE D'AIRES PURS - Oh Commendatore, mirau quina barra! Són els cristians altre pic, que ens volen fer botifarra!

COMMENDATORE - Cristians maleïts! Orgues són lo que tenen, més que no dits!

CHOR - Sumsun corda...

SANT MIQUEL MARTELL - Commendatore, vés-te'n a casa! En una mà duc la ploma; en l'altra, l'espasa!

COMMENDATORE - Gens de por no em feis, mesquins! No en teníeu de més afavorits, de pergamins?

LO MINISTRE DE FORAVILES (*no gaire agraïat per a la lírica*) - Això són quatre pàjaros.

LO MINISTRE DE LES ARTS I LES LLETRES - Cristians, no vos ho prengueu així: d'alguna cosa haureu de morir, procurau que no sigui de patir. Això m'ho dicta la meua musa, qui, per cert, no és gens obtusa.

CRISTIA I - Ho sou, morros de cap a peus: de la morreria només és fum, el que en treus! Si per vosaltres mateixos no fóssiu ja infeels i deïstes, vos diria corporativistes!

40 SANTA CATALINA MARTIR - Avall el cacic! I ho diré un altre pic: per la força no teniu raó, llibertat d'expressió!

LOS MINISTRES (*en un apart*) - Per la canyella fina! Ha semblat Santa Agustina!

LO MINISTRE DE LES AIGÜES (*que no s'ha via adonat de l'apart*) - No en teniu cap, de barca, ni doblar que soni, vosaltres, cristians del dimoni! Jo sí que en tenc, i per això és que rodol devers el Bluff Nàutic d'Es Bassiol.

COMMENDATORE - (*en un apart*) - Ministre, això no ha estat molt afortunat.

LO MINISTRE DE LES AIGÜES - Però si és la veritat!

COMMENDATORE - La veritat no és bona si la bossa sona.

SANTA COLOMA PACIENT - Només volem allò que es nostre: un stand dins la mostra.

COMMENDATORE - Que me maregeu és ben debades: no vull molèsties per a les masses. El dol no és bon color, i amb lo d'Es Bassiol ja feis colló.

CHOR - Confutatis, maledictis.

SANTA CATALINA MARTIR I SANT MIQUEL MARTELL - Així sí que anam! Dels setantes fan revival; no és mort del tot, el general.

El COMMENDATORE i los pagans MINISTRES morros giren esquenes i fan mutis.

COMITIVA TAMBORERA MORRA - Txin - pum.

ACTE II

Escena I

Esverats, confusos, enfurismats i minoritzats, els cristians tiren junta a la catacumba de SANTA CATALINA MARTIR. Un póster de La Pasionaria presideix l'escena.

SANTA CATALINA MARTIR - Gloriosa Santa Càndida, quin atropell! Cauen les baves del Commendatore, quan pela faves, dins un ribell... Però aquesta feta no li han de ser faves comptades, perquè ens ha fet dues files de petjades! (Aquest ultratge pervers em fa omplir de "efes" el meu vers).

SANTA COLOMA PACIENT - No vos faceu, Santa Catalina, crítica literària: fora disciplina, és hora d'engegar la maquinària! Jo ja he acabat la paciència, tan funesta he trobat aquesta experiència... I tants de caps, tants de barrets: si així ho volen, els ho hem de fer passar estret! Ja que els morros volen guerra, els fotrem de morros a terra.

LA TELEVISIO (*que emetia un debat d'intel·lectuals i periodistes*) - Arriba España, cojones.

SANT MIQUEL MARTELL - Devotes fèmines, no vos exalteu! Ara, això sí: ha de pagar, aquell qui

Antònia Maria Prats Garcia
Associada n. 564

P PRATS - GARCIA

ASOCIACION EUROPEA
DE
PROMOTORES INMOBILIARIOS

Plaça Espanya, 59 - 1r - esq. • Tel. 12 07 24
Fax: 12 06 74 (Llucmajor)

deu. Jo dic de redactar un libel incendiari i d'enviar-ne còpia a cada diari. Així ho sabrà Fumlàndia sençera que, fora de la que crema, no n'hi ha més, de cerra: els morros són dictatorials, i uns pocavergonyes fenomenals!

CHOR - Esto es hablar.

SANTA FERNANDA ASSUMPTA - Me pareix una idea excel·lent, fer-ho saber a la gent. Per fax ho podem enviar, a fi que surti demà.

CHOR - Du - duà.

SANT GABRIEL ARCANGEL - I en una impressió clandestina, preparam un munt d'enganxines.

SANT MIQUEL MARTELL - Que diguin, en color roig-passió: llibertat d'expressió!

SANTA CATALINA MARTIR - Hurra, idò: ara ballarem un altre so!

CHOR - Amb aquest so l'enterrarem.

LA TELEVISIO - (amb el mateix debat) - Jodidos catalanes peseteros moscones tocapelotas.

Acaba la reunió cristiana amb el cant de la Internacional, Els Segadors i alguns salms. Es renova el santo y seña per a la pròxima junta conspiradora.

Escena II

Carrer Principal de Fummajor. GABRIELLE I, reinona de Fumlàndia i senyora absoluta dels camps de canyella, visita la fira fummajorera, envoltada, guiada i mimada pel COMMENDATORE i los seus pagans MINISTRES. A la façana d'una insospitada xabola del sudit Carrer, els cristians hi han penjat les seves infaustes corones florals en honor (?) d'Es Bassiol, i ara esperen, amb mala bava, la desfilada de les autoritats morres. SANTA CATALINA MARTIR, mentrestant, diu una lletania i canta un rèquiem davant els micros i càmeres dels boys de l'Informatiu Fumlandès.

ALGUNS MUSICS DE LA CORT FUMMAJORERA (que van tocant "Suspiros de España") - Ens hem aferrat les enganxines perquè no participam d'accions porcines.

GABRIELLE I - (sense deixar de somriure a les masses i d'improvisar gloses i xiscarrillos) - Oh, commendatore de Fummajor: negre és, a la vostra vila, el color! Els plebeus no fan bona cara; jo voldria que poguéssim tocar mare.

COMMENDATORE - Hi ha hagut un petiti incident que una mica ha alçurat el cristià contingent. No es tracta, emperò, de cap emergència: no ha de passar pena Vossa Excel·lència. (I, en un apart): Què te pareix, secretari? Ja hi puc anar, confiat, amb un poble que s'ha alçat a favor d'es meu contrari!.

GABRIELLE I - I com ho teniu, l'assumepte del Bluff?

COMMENDATORE - Graciosa Majestat, és d'aquí que ve el tuf.

SANT GUILLEM CADELL - Llibertat d'expressió! Avall el dictador! Els morros són uns pallassos amb més de set pams de nassos!

LO MINISTRE DE FORAVILES (en un arravat parnasià) - ¡Cuán gritan esos malditos! ¡Pero que mal rayo me parta, si en terminando esta carta, no sofoco presto sus gritos! Tanmateix ho sou, quatre pàjaros!

UNA VEU PURA DEL POBLE - I tu, un beneitarro! Au, mira si te'n vas a estirar un carro!

GABRIELLE I - Protestants són els ministres, i només veig cares tristes. I això no són bromes, que de les façanes han penjat corones! Com que aquest no és lloc per a les dames, me pareix que li donaré a les cames! (GABRIELLE I fa mutis discretament, tot deixant una subtil flaire de canyella al seu pas).

COMMENDATORE - Cristians, m'heu espantat la reinona, i aquesta ningú no la vos perdona! Vos faré ploure llamps i trons, perquè massa m'heu tocat els dallons!

CHOR - De motu proprio, et cum spiritu tuo, Commendatore, totus tuus.

CRISTIANS - (todos a una, i traient la llengua) - Prrrrrrttt!!!

COMMENDATORE - Ministres, anem a tirar junta que aquí mourem la marabunta. Cristians, faré dur lleons d'Àsia: sereu carneta dins un queixal, i gràcies!

CRISTIANS - (todos a una, altra vegada) - A Déu sien dades, Commendatore. Si lleu, ja ens enviaràs soldats.

CHOR - I al Cel ens vegem tots plegats.

TELO

Sabates Ca'n Gramet

**VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS**

**C/. Bisbe Talxaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR**

D'ofici ... paredador

Joan Mulet i Salvà "Tofolet"

Celso Calviño, Franc Jaume
Joan Jaume. Fotos: C. Julià

Mestre Joan va néixer a Lluçmajor el dia 11 de maig de 1926. Des de petit volia exercir l'ofici que llavors de més gran, va triar i recorda que quan el seu pare, els dies que no tenia escola, el duia amb ell a foravila es posava a jugar amb les pedres i fins i tot quasi parlava amb elles. Va cursar estudis fins al quart de batxiller i arribada l'hora de triar feina el seu pare li va fer les reflexions pertinents: **"Pensa que un paredador fa feina al temps i si plou es mulla i si fa sol l'ha d'aguantar, en canvi altres oficis com ferrer, fuster i altres fan feina a cobro"**.

Amb les dues lliçons principals ben apreses, que eren que l'emparedat és com un trencaclosques on totes les peces estan entrellaçades i que dos i dos fan quatre i no fan sis encara que el mestre digui sis; agafà el martell i tira per cantar.

-Quines classes de parets feieu en el vostre temps?

-Hi havia la paret d'**esquena d'ase**: la forma de fer-la consisteix en posar les pedres més grosses i millors abaix, ja que han d'aguantar fort. Les pedres es posen per ordre de grossària, primer les més grosses, després les mitjanceres i finalment les petites. Quan arribam a damunt hem de fer l'esquena d'ase, i per això empram les que no ens han servit, que són les més petites. L'esquena d'ase per estar llesta ha d'esser referida. A damunt ha de fer pla i l'altària depèn, ja hi ha la dita que diu: **Home petit no fa capell gros, ni capell gros fa home petit**. El tamany anava a gust del consumidor. Jo a les

parets normals els donava 26 o 27 cms. d'altària i 45 cms. d'amplària. Per acabar els donava a dalt el referit.

-Què vol dir referit?

-Els donava dues passades de pasta i regadora, darrerament solament tapava la junta i deixava que es veiés la pedra. La pedra ha d'estar ben col·locada, no deixava ni un regalim de ciment. Quan jo era jove donàvem més d'una passada i quasi no sabies si estava feta de pedra. Ara és al revés.

-Quins altres noms de parets recordau?

-Hi ha la d'**encadenat** que era quasi igual que la d'esquena d'ase, es diferencia en que no va referida i les pedres més grosses es posen damunt: fan una corona. A vegades si hi ha animals posàvem les pedres de

la corona que sobresortissin per un costat, servien de bardissa. Per estar ben feta una paret d'encadenat, la corona vista d'enfora ha de parèixer una pedra tota sola. Començàvem la paret amb un metre. S'ha de dir que havíem d'anar vius i guardar les pedres grosses per fer la corona, ja que no servien totes. Per anar bé aquestes havien de fer una mesura de 40 d'ampla i 30 d'altària.

Una altra és la de **dos encadenats** o **dobte encadenat** és més ampla que l'anterior i fan dos encadenats a damunt. La paret començava amb un metre d'amplària.

Amb el mateix tipus d'encadenat hi ha la d'**encadenat cabrer**, comença amb **"un peu de murada"** i quan arribes a damunt en lloc d'anar a plom acaba sortint cap a defora una part d'ella, acaba que tomba. La pedra ha d'asseure plana i ben ficada, no hi pots posar un mac perquè sinó tombaria. Pensau que la paret seca ben feta és com una calça no pot caure una pedra. Jo vaig dir una vegada que si posava una pedra foradada a una cara de paret i en ella hi fermava una vaca, aquesta hi estaria el temps que jo voldria. I em digueren: Sense posar ciment?. Sense posar ciment, vaig respondre.

Tambe hi havia s'**encaixalat**, que se'n feia molt poc, fèiem una filadeta que acabàs plana i llavors hi fèiem una filada de pedres grosses, i li dèiem encaixalat perquè les de damunt s'encaixalaven amb les altres.

Tambe hi ha la **paret verda**, abans la fèiem amb fang i posteriorment la fèiem en picadís o portland.

Quan vaig començar a fer paret les cantonades es feien de pedra i fins i tot les armelles de les barreres eren d'ullastre, llavors es feren de

marès.

-Perquè s'emprava la paret verda?

-Un temps en fèiem quan volien sostres per posar la palla. La paret feia 60 cm. d'amplia i posàvem una filada, llavors terra que fos **call vermell** i la porgàvem. Abaix de cada pedra i al mig del reble hi posàvem d'aquest fang. Ara per fer-ho s'empra pasta que no sigui forta i es posa cinc o sis senalles de picadís per un de portland. Això es feia en els palls degut a que el marés beu i agafa humitat i la palla es podreix. La humitat el travessa, en canvi la pedra no la deixa passar.

Allò que té la paret seca és que les pedres s'han de posar que vagin encletxades, com si fossin claus i a la paret verda com que hi ha pasta es posen les pedres de pla.

Quan feia les parets sempre procurava que els fonaments fossin segurs, sempre cercava el fort. A vegades no hi podia arribar i per això feia bons fonaments. Si els baixos són terra quan ve l'hivern amb la humitat s'amara i les pedres es mouen i cau la paret. A vegades ho havíem de fer com ens deia l'amo.

-Costava molt esser paredador?

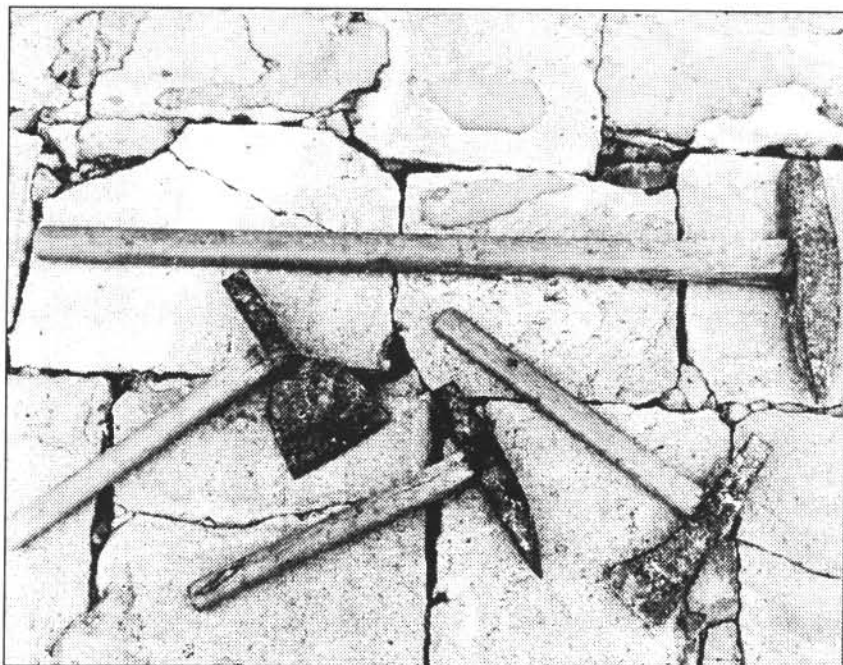
-N'hi havia un que deia que amb una pòlissa de pesseta es feia un mestre, però per fer un oficial de primera es necessiten molts d'anys. Fer de paredador no és posar les pedres com tirar-les damunt un carro.

-Quins varen esser els vostres mestres?

-El meu mestre va esser el pare d'en Toni Oliver "Segai". Fèiem dues colles, el meu germà major i jo, i el meu germà Toni amb en Toni i el seu pare. Qualque vegada venien altres oficials.

-Recordau alguna paret feta vostra?

-Record que quan el General García Ruiz i un nebot seu es repartiren Son Mandívil eren mil quarterades, nosaltres férem una paret de banda a banda. Era una paret de dos encadenats que començava amb sis pams un metre vint, feia vuit pams d'alt i a damunt acabava amb uns seixanta o setanta cm. per poder posar el doble encadenat. En total férem aprop d'un quilòmetre i mig. Aquesta paret la férem així per si damunt hi volien posar ullastre per fer bardissa i no deixar botar els animals. Hi anaven llenyaters i posaven bardisses d'ullastres, en sabien molt.

Picó gros, martell de tall de marès, martell de tall de pedra viva i martell amb punta.

Jo n'he llevades molt ben posades i que havien durat més de cinquanta anys. L'ullastre és molt fort, per durar s'ha de tallar en bona lluna.

Les columnes de l'entrada a la possessió del Pedregar són fetes meves. Ho vaig fer jo tot sol, pujava les pedres a braç per l'escala, fan un metre vint per un metre vint de quadre cada columna i de dalt tenen dotze pams. Les volien estil "moro" que no fossin de marès. Em digueren volent que les pedres siguin de dins la pleta; el tractor m'anava darrera darrera i jo les triava.

-De barraques n'heu fetes?

-Jo n'he vistes fer, però jo no les he fetes, solament he fetes barraques petites per porcs. De roter ja es més antic. El que he fet han estat casetes de pedra però amb teulada. El que feien els roters era que no necessitaven ni ferrer, ni fuster i que tot el material el treien de la finca. Solien emprar la pols dels camins per posar a dalt. Les feien de la següent manera segons vaig veure: Les parets tenien rost i el que miraven era que les parets fossin de l'altària de l'home, que aquest no pegàs a damunt, les parets eren iguals, de devers vuit o nou pams, llavors hi posaven s'embarat: damunt les barres hi anaven posant les lloses més planes i primes que havien estotjat, posades una damunt l'altra com a una teulada perquè l'aigua regalimàs. Quan estaven ben compostes, li donaven una passada de terra i la banyaven d'aigua i quedava com a fang, també com vos he

dit, empraven la pols del camí. Fins i tot amb un pal com a tomador d'ametles li anaven pegant poc a poc i la pitjaven ben pitjada, això quan l'havien banyada. En el portal hi posaven una pedra grossa que li deien "sa tapadora". El portal a vegades feia vuitanta d'ampla.

-Fèieu altres coses a més de parets i casetes?

-A les eres també hi fèiem el rotlle.

També fèiem columnes, rodones i quadrades. D'empedrats he fet el de Can Francesc Mir a la Placeta dels Pins.

-Quins altres noms de mestres paredadors llucmajorers sabeu?

-El mestre que va ensenyar son pare d'Antoni Oliver "Segai", era en Joan "Misser". Aquest venia de paredadors, ja que tots els seus avantpassats també ho eren des de feia més de dos-cents cinquanta anys. El seu fill va morir i així es va perdre la tradició.

Altres foren els germans Garau, en Guillem i en Macià; en "Calco" de Randa.

-Quines eines empràveu?

-Sa ginyola, el martell, el picó per forjar-les ja que moltes vegades del martell com aquell que diu se'n riuen; la picassa, és com un pico molt gros, quan cau esbuc. Si vas a pedreny del Puig s'empra martell en punta en forma de picó, si vas a sa marina martell en tall. ♦

Sa penya d'es falcó

El batle Gaspar és com el rei "Midas", que tot el que tocava es convertia en or.

Mentre els socialistes pensaven vendre els solars del Polígon de son Noguera a preu de cost i calculaven que aquest seria al voltant de 2.500 o 3.000 pta. el m2, quan posà mà al negoci el nou consistori, donà la construcció a Gestur, empresa del Govern Balear (PP) i els preus es dispararen. El m2 passà de 7.000 a 10.000 pta. segons la ubicació del solar.

Una de les millors maneres per afavorir la creació d'indústries i ajudar a la creació de llocs de treball és aquesta: vendre els solars el més barats possibles per tal d'estimular la inversió i no fer de la venda un hipotètic negoci per a l'Ajuntament o/i Gestur.

La conseqüència ha estat que quasi tots els industrials que en temps de l'anterior consistori havien sol·licitat un o uns quants solars, els han desnonat quan han sabut els nous preus.

***

En la nova ampliació del cementeri, en Gaspar Oliver tampoc no segueix la mateixa política del passat batle d'UCD, Miquel Clar. Mentre que el consistori que presidia el Sr. Clar va entendre que era una necessitat i no un luxe, que els llucmajorers tenguessin una tomba on enterrar els seus familiars, l'actual equip de govern (PP-Trànsfuges) ven les tombes de la nova ampliació a més d'1.600.000 pta. Tombes que només són de sis nínxols. Deu ser aquest el preu de cost de tancar un quadrat de devers tres metres per 2,50 d'alçada, amb sis repises?

A la passada ampliació varen haver de regular la venda a causa de la gran demanda que hi havia. En aquesta, fins i tot la venda s'ha de promocionar. Ah, i com és natural, amb carpa i tot!

El Parlament balear aprueba la iniciativa popular sobre Cabrera

LMA. — El Parlamento balear aprobó ayer la primera propuesta presentada en España por la vía de la iniciativa popular al tomar en consideración la Proposición de Ley de Modificación de la Ley de Creación del Parque Nacional de Cabrera. La propuesta tuvo a favor los votos del PP, UM y el PSM, mientras que el PSOE y los nacionalistas Izquierda, PSM-EEM, la rechazaron.

El representante de la Misión Promotora de la Iniciativa Popular, Antonio Ginard, que estaba avalado por más de 12.000 firmas ciudadanas, aludió en defensa al "descontento popular generalizado por considerar que las visitas a durante muchos años han realizado en el archipiélago de Cabrera no han afectado para nada a la conservación del ecosistema y del entorno natural."

Página 7

Antonio Ginard, en el centro con gafas, defendió la propuesta desde la tribuna

***

Els Ajuntaments solen funcionar gràcies als impostos que cobren als ciutadans i amb aquests impostos, a més d'oferir uns serveis al poble, se solen fer millors. Una mostra d'aquests serveis són les guarderies, la residència, el nou local per a la Tercera edat, etc... Tot això costa doblers al poble. No es fa pagar als usuaris més que no costa la seva adquisició i manteniment; ni tan sols el que costa, sinó que aquests serveis es troben subvencionats, malgrat n'hi hagi algun que sigui relativament necessari.

El que sí és vertaderament necessari és enterrar els morts i que l'actual Consistori vulgui fer negoci amb la venda del nou "Lloc Sagrat" a preu de vorera de mar, ens sembla impresentable.

***

Les Fires 94, precedides d'un pregó, pomposament titulat "Llucmajor, terra de llibertats", resultaren passades per aigua. Va ploure molt, damunt el banyat i al batle li va pegar la vena dictatorial, o millor la caciquil, terme millor quan ens referim a certes aptituds adoptades per autoritats de poble. La postura de Llucmajor de pintar en ample contra l'ampliació del Club Nàutic de s'Estanyol molestava a uns responsables municipals que, des que el projecte fou aprovat en sessió plenària, mai més no han tengut cap paraula en contra de la iniciativa del president de la institució, Antoni Ginard.

Massificació, impacte ambiental, destrucció del medi ambient, pèrdua de la tranquil·litat de s'Estanyol, etc. són virtuts teològals, mentres no sorgeix la denúncia ciutadana. Solució: eliminar la lli-

□ POLITICA Pleno del Parlament balear

Admitida a trámite la propuesta para modificar la Ley de Cabrera

José Jaume

TORRELLÓ

PALMA. — "Negociaré más tranquilo con esta ley presentada aquí", aseguró el presidente de la Comunidad Autónoma, Gabriel Cañellas, al dar por concluido el debate que ayer celebró el Parlament balear sobre la modificación de la Ley que declara a Cabrera Parque Nacional Marítimo Terrestre. La propuesta, presentada por la iniciativa popular, que consiguió reunir las 12.000 firmas preceptivas, fue admitida a trámite con los votos a favor de PP-UM y Grupo Mixto, mientras que PSOE y PSM votaban en contra. Pero el anuncio, hecho tanto por el presidente Cañellas como por el conseller Morey de que se está en negociaciones con el Gobierno central para flexibilizar la navegación por las aguas de Cabrera, hace sospechar que la propuesta no llegará a superarse en los trámites parlamentarios.

El socialista Francesc Triay dijo, en una de sus intervenciones, que "más vale que la propuesta hiembre, bien amañada, para evitar un naufragio general en aguas más profundas", aludiendo a que si era aprobada por el Parlament ba-

El alcalde de Lluçmajor, segundo por la izquierda, siguió el debate.

mera vez se aplica en un parlamento español, Antonio Ginard, quien afirmó que "mu-

cho de la navegación deportiva". Según Ginard, "a los navegantes no se nos puede

Casasnovas, quien dijo experimentar "un sentimiento agrio" ante la situación en la

vegar por Cabrera y aludió, como después y con todo tipo de datos haría Triay, a las toneladas de basuras existentes en los fondos marinos del subchampiño.

Triay dijo que la navegación por Cabrera "no está prohibida sino regulada", y precisó que la propuesta "lo que pretende es su desregulación". También aseguró que el fondeo, en contra de lo que se decía, provocaba un importante deterioro del ecosistema.

Pero el presidente Cañellas modificó la perspectiva del debate al anunciar que se estaba en negociaciones con el Gobierno de la nación para establecer un convenio que flexibilizará, de firmarse, la posibilidad de navegar por las aguas de Cabrera en base a que será una comisión mixta la que decidirá sobre estas cuestiones. "Desgraciadamente todavía no hay acuerdo —dijo—, pero lo esperamos con ilusión".

Cañellas añadió que si se obtenía el citado acuerdo la propuesta dejaría de tener razón de ser, aunque se negó a votar en contra por lo dicho al inicio de esta crónica: quiere negociar teniendo en sus manos la posibilidad de soltar

bertat d'expressió. Que el projecte d'ampliació segueixi envant és la fita que s'ha d'aconseguir, poc importa l'opinió d'un grup de ciutadans. Que callin i s'acaba el problema. La censura de l'stand de la nostra revista no tenia d'altre objectiu que el d'eliminar una presència "non grata" de la Mostra llucmajorera.

***

L'ordre fou immediata. Els efectius de la policia local mostraren un desacostumat zel en executar-la, i que certament contrasta amb les seves actuacions a l'hora de solucionar un problema de trànsit urbà, vehicles mal aparcats a la plaça o, simplement atendre una demanda ciutadana. Quedava poc temps per a la inauguració i a la Mostra no hi havia lloc per a l'Stand de Lluçmajor de pinte en ample. La llei de "coça a la porta" de Corcuera fou tatxada d'anti-constitucional pel propi PP, però el nostre Ajuntament, del mateix color polític, no dubtà un moment a pegar una coça als qui no com-

parteixen els seus particulars punts de vista.

***

Favor que te faç, favor que me deus, diu el refranyer mallorquí. En aquesta sentència popular s'aclareix el total suport del PP a l'ampliació del Club Nàutic de s'Estanyol. El mussotet ha optat pel periodisme d'investigació —una modalitat actualíssima pels continus escàndols que afecten els partits polítics estatals— i ara és el moment de recordar la iniciativa, que el maig de 1992, pretenia modificar la Llei de Creació del Parc Nacional de Cabrera.

Recordau qui era el representant de l'anomenada "Comissió Promotora de la Iniciativa Popular". Com que una imatge val més que mil paraules, en els retalls de premsa que reproduïm, podeu identificar l'esmentat representant. A una fotografia, rep l'enhorabona del president Cañellas després d'haver defensat la proposta des de la tribuna del Parlament Balear. I a la segona, seguint el de-

bat, supòs que casualment assegut devora el batle.

***

Recordau també els qui donaven suport a la proposta. PP i UM, aleshores en plena lluna de mel, i el grup mixt, mentres que els socialistes i PSM votaven en contra. La denominada "iniciativa popular sobre Cabrera" beneïda pel PP, no tenia altre secret que manifestar la disconformitat dels propietaris de iots i embarcacions pel tràmit d'haver de demanar permís per navegar per Cabrera.

Estaven acostumats a salpar quan volien i no acceptaven cap condició. I curiosament, recolliren unes 12.000 firmes de suport. Amb tota seguretat, aquesta llista inclou un bon nombre dels que ara s'oposen a l'ampliació del Club Nàutic. Diran que ells firmaren per poder anar a Cabrera (també volien fer el que volguessin amb la seva barca) i que desconeixien la lletra petita de la proposta de llei. Una lletra petita que donava carta blanca al president de l'enti-

tat estanyolera.

* * *

De moment, el compromís se manté i el projecte d'ampliació segueix el seu rumb sense cap contratemps.

Poc importa que els plànols aprovats per l'Ajuntament no siguin els mateixos que els definitius. Si s'ha de modificar es modifica i punt. Tanta sort que al president i a la seva junta d'acòlits (sempre diuen amèn) que se'ls ha ocorregut que l'ampliació arribi a Son Bieló. Seria més còmode i fins i tot podria construir-se una passarel·la, per damunt la carretera per a un accés triomfal fins al iot. Tal vegada no interessa perquè determinat xalet o edificació canviaria les seves vistes cap al mar obert per les esculleres envoltades de filferro.

* * *

Per tant la justificació oficial del batle assegurant que la Mostra no es muntava "per fer política"

és un conte de na Maria Lluento. La mostra acollia els productes llucmajorers i Lluemajor de pinte en ample oferia als visitants una producció cultural que recollia l'actualitat llucmajorera més recent. Això sí una actualitat que en els darrers mesos havia tingut com a protagonista la contesta popular a un projecte, de benefici i interès privat (tal vegada particular) i no públic.

Censures i accions contra la llibertat d'expressió apart, la nostra publicació ha comptat (fa més de 13 anys) amb el suport d'un ampli sector ciutadà. Suport que ha permès d'arribar a un nou aniversari significatiu. Estimats lectors, en les vostres mans teniu el núm. cent cinquanta de Lluemajor de pinte en ample. Tal vegada el batle pretenia una enhorabona anticipada.

De totes maneres. Molts d'anys!. I als veïns que "estimem s'Estanyol" rebeu tot el suport del

mussolet per seguir manifestant la vostra oposició a un projecte imposat per uns pocs. De vegades els polítics rompen els compromisos i s'obliden de les seves promeses -sobretot si són electorals- i ja que les eleccions són aviat, és possible que el projecte d'ampliació del Club Nàutic de s'Estanyol faci aigua i acabi per enfonsar-se.

* * *

Al darrer plenari el batle torna a anar de "prepotent" i diu que ell no ens va llevar cap stand, que hi podíem deixar les revistes. però, que no sap, senyor batle, que les nostres revistes reivindicaven la defensa de s'Estanyol? Les principals notícies de l'any eren aquestes, i per això les exposàvem.

I el mussolet no fa més que fer voltes i no pot entendre que si el batle ens deixava l'stand, per què quan hi anàrem ens havien tret el cartell de la revista i al nostre stand hi havien col·locat menjar, de moixos i de "pajarracos". ♦

expert

ELÈCTRICA

Calafat

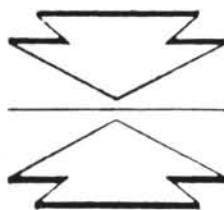
Sens dubte te convencerà

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/ Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Lluemajor)

- C/ Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC
Antoni Isern Oliver**

**CENTRE OFTÀLMIC
Dra. Cristina Bofill**

**CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES**

**OBERT DILLUNS I DIJOURS
de 17 a 21 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Lluemajor)**

**CITA PREVIA
Tel. 66 22 82
Dilluns i Dijous
de 17 a 20 hs.**

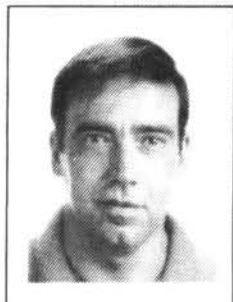

Esports

Opinió

Joan Quintana

La rebel·lió de qui no marca gols

Vivim en una societat de consum, menjam pels ulls, es ven allò que hom veu, es venen els gols, qui serveix per guanyar partits, lligues i fins i tot mundials. Els que marquen són com déus, populars, venerats i aduic molt ben pagats, al menys, molt millor que qui els dona a fer o qui els evita.

Per a mi, actualment, el jugador que més espectacle dona sobre un terreny de joc és Laudrup, ex-jugador del FC Barcelona i ara a les files del Real Madrid, el millor passador del món però sense sort pel que fa al gol. S'ha reconegut la vàlua del danés i hi ha influït molt la televisió perquè no s'han cansat de passar una i altra vegada les passades excel·lents d'aquest jugador que són mig gol però que no ho arriben a ser del tot. Però, quants jugadors hi ha a la divisió i fins i tot a Preferent que es passen la vida donant passades excel·lents i entregues perquè siguin els altres qui marquin i aconsegueixen endur-se la victòria? Al futbol mai no he vist una classificació de passadors o de defenses, d'aquells que defensen el gol marcat pel golejador de l'equip i que mercès a la defensa ferma i tenaç aconsegueixen d'emportar-se el triomf. Encara més, quan es diu d'aquests golejadors que "avui no ténien el dia". Ells són els veritables artífexs de l'empat a zero i malgrat no sigui un resultat gaire vistós és un punt tan vàlid com qualsevol altra igualada per quantiosa que sigui.

Arribarà un dia que la rebel·lió dels que no marquen gols, sigui reconeguda com a protagonista com ho són ara els "pichichis" de cada equip. Per a mi, i ho he escrit en aquestes planes més d'una vegada, és tan important qui marca com qui passa, i també qui defensa.

Fins que arribi aquesta rebel·lió ens haurem d'aguantar i veure com és de millor pagat i venerat el darrer que fica la pilota al marc contrari malgrat hagin passat 89 minuts sense fer res. No és just, però és així.

Jo, per exemple, també em rebel i no és debades perquè encara que no marqui cap gol, i és que entre quan seia a la banqueta i que jugava ho feia de porter, ja em direu...

C.D. Espanya la Preferent

Marcats per la creu arbitral

Joaquín

Foto: Quintana

Darrerament el CD Espanya no té sort amb els arbitratges. Allò que vérem al "Camp Redó" va ser una vergonya. Ocorria el partit Independent-Espanya, m. 43 de la primera meitat amb empat a un gol, quan el col·legiat Oliver va expulsar l'extrem esquerre local, Gabi, per una suposada doble amonestació. El jugador va abandonar el terreny de joc i va arribar el descans. En aquest intermedí, el president del Col·legi Balear d'Àrbitres, Domènech Riera, visita el seu "alumne" i, davant la sorpresa general, sobretot de les hosts espanyolistes, permet que el jugador expulsat, Gabi, torni al camp i continuï jugant, tot al·ludint -l'àrbitre- que s'havia equivocat!! mai no s'havia vist res de semblant en el futbol actual, una decisió que fins i tot va merèixer, de tan increïble com va ser, l'atenció de José María García, el periodista esportiu més conegut del país a través de la seva emissora de la COPE.

Però l'Espanya no va acabar aquí de ser perjudicat pels àrbitres, perquè a l'encontre Espanya - La Unió, encara que va acabar amb victòria espanyolista, el col·legiat José A. Garza va anul·lar un gol completament legal a l'arenal Almansa, jugador actual del club Ilucmajorer. Un altre partit en què l'Espanya va sortir perjudicat va ser el Santanyí-Espanya perquè l'àrbitre García Ruiz, que també va ser qualificat amb un zero -com els seus dos companys- pels diferents corresponsals, va permetre que pujàs al marcador el gol

d'Adrover, que donaria el triomf al quadre local, quan abans, el centre que li havia arribat del jugador del Santanyí, la pilota havia sortit per la línia de fons. I, per acabar, un altre zero per a Juan Arbiol, al partit Espanya-Rt. La Victòria, que també va acabar amb triomf dels jugadors de Joan Llompart, perquè no va assenyalar el penal més clar que creiem haver vist en un camp de futbol, quan un jugador visitant va bloquejar la pilota amb les dues mans a la mateixa línia de gol, a poques passes de l'àrbitre. Pena màxima i expulsió que no va veure el col·legiat com tampoc no va veure -puntura per compensar- un altre penal comès a l'àrea de l'Espanya quan va ser derribat un jugador visitant.

Pel que fa a la resta, en el terreny esportiu, el conjunt presidit per Miquel Mas ja s'ha situat al bloc de la capçalera i ja, al menys al moment d'escriure aquest comentari, figura amb dos positius després de la important victòria a Lloseta.

INDEPENDENT, 3 ESPANYA, 1

Espanya: Amengual (2), Tomàs (1), Marin (1), Cosme (1), Vicens (1), Moreno (2), Magaña (2), Ferretjans (1), A. Clar (1), J. Clar (1) i Tonete (1).

Canvis: Almansa (1) per Ferretjans, Ruiz (-) per A. Clar i Chavero per Vicens.

Gols: 0-1, m. 38, Moreno. 1-1, m. 40, Paco (p.), 2-1, m. 50, Paco (p) i 3-1, m. 89, Rubén.

Comentari: Partit com hem dit polèmic i per recordar durant molt temps a causa de la trista actuació arbitral que a més del que us

C.D. Espanya, primera Preferent, temp. 1994-95.

48

hem comptat, va pitar dos penals en contra del quadre visitant. Mai no s'havia vist que un jugador després d'haver estat expulsat i sortís del terreny de joc tornàs a entrar, després del descans.

ESPANYA, 4 GENOVA, 0

Espanya: Amengual (2), Tomàs (2), Corbalán (2), Cosme (2), Vicens (2), Felipe (2), Magaña (2), J. Clar (2), A. Clar (2), Tonete (3) i Almansa (2).

Canvis: Ginard (-) per Felipe, Ferretjans (2) per A. Clar i Chavero (-) per Almansa.

Gols: 1-0, m. 2, Almansa. 1-1, m. 9, Tolo. 2-1, m. 52, Almansa. 3-1, m. 83, Tonete i 4-1, m. 90, Vicens.

Comentari: Partit clar per al CD Espanya contra un equip que sempre li havia anat malament, al quadre il·lucmadorer. Sense anar més lluny, la passada temporada quan el conjunt de Gènova va vèncer a l'Espanya, tant a l'encontre

d'anada com el de tornada. Hem de destacar d'aquest partit el davanter Almansa que a més de marcar dos gols va estar sensacional.

PETRA, 1 ESPANYA, 5

Espanya: Amengual (1), Tomàs (1), Corbalán (1), Cosme (1), Vicens (1), Felipe (2), Magaña (2), J. Clar (2), Ferretjans (2), Tonete (2) i Almansa (3).

Canvis: Moreno (1) per Tonete, J. Clar (1) per Almansa, Bonet (1) per Felipe i Ginard (1) per J. Clar.

Gols: 0-1, m. 38, Almansa. 1-1, m. 40, Enseñat. 1-2, m. 65, Felipe (p). 1-3, m. 70, Magaña. 1-4, m. 78, Felipe i 1-5, m. 91, Moreno.

Comentari: Gran segon temps del conjunt que dirigeixen Joan Llopart i Pere Fullana que després d'arribar al descans amb empat a u es va amollar i durant els quaranta-cinc minuts següents va aconseguir quatre gols. Amb aquest triomf l'Espanya va esborrar els

dos negatius que arrossegava des del primer partit de lliga, quan va perdre a casa contra l'Andratx.

ESPANYA, 2 LA UNIÓ, 1

Espanya: Amengual (3), Tomàs (3), Corbalán (3), Cosme (3), Vicens (3), Felipe (3), Magaña (3), J. Clar (3), Ferretjans (3), Tonete (3) i Almansa (3).

Canvis: Chavero (3) per Corbalán, Marín (3) per Vicens i Bonet (-) per Almansa.

Gols: 1-0, m. 8, Felipe. 2-0, m. 22, Almansa i 2-1, m. 46, Llistó.

Comentari: En un camp enfangat l'Espanya va merèixer més gols però la bona actuació del porter visitant Ramis va evitar alguns gols del seu equip. També, com hem dit anteriorment, el col·legiat de torn va estar desencertat en anul·lar un gol completament legal a Almansa.

SANTANYÍ, 1

ESPANYA, 0

Espanya: Amengual (2), Tomàs (2), Corbalán (1), Cosme (1), Vicens (1), Felipe (1), Magaña (0), J. Clar (1), Marín (2), Chavero (0) i Almansa (1).

Canvis: Tonete (1) per Corbalán, Moreno (1) per Chavero i Ferretjans (-) per J. Clar.

Gol: 1-0, m. 10, Adrover.

Comentari: El col·legi G. Ruiz no va ser afortunat en aquest partit en què va perjudicar sobretot a l'Espanya perquè la pilota, que va suposar el centre rematat per Adrover, ja havia sortit per la línia de fons abans d'arribar el gol que seria la victòria local.

ESPANYA, 3 RT. LA VICTORIA, 0

Espanya: Amengual (3), Tomàs (2), Corbalán (2), Cosme (2), Rubén (2), Felipe (2), Magaña (1), J. Clar (1), Bonet (1), Ferretjans (1) i Almansa (1).

Anar fent

Canvis: Chavero (-) per Corbalán, Tonete (2) per Bonet, Ginard (2) per Ferretjans i Ruiz (-) per Almansa.

Gols: 1-0, m. 17, Felipe. 2-0, m. 19, Magaña i 3-0, m. 80, Tonete.

Comentari: L'equip entrenat per E. Gómez només va tenir, en tot el partit, dues ocasions clares de marcar. Una, un cop de cap de Nico que va sortir fregant el pal i un penal que va ser parat per Amengual. En canvi, l'Espanya hagués pogut augmentar el compte, si no hagués estat per l'àrbitre que no li va xiular una pena màxima, que, a més, hagués suposat deixar el rival només amb deu homes, quan un defensa visitant va aturar l'esfèric amb les dues mans a la mateixa línia de gol.

LLOSETENC, 0 ESPANYA, 1

Espanya: Amengual (1), Corbalán (1), Tomàs (1), Cosme (1), Vicens (1), Felipe (1), Magaña (1), J. Clar (1), Ferretjans (1), Tonete (1) i Almansa.

Canvis: Bonet (1) per Tonete.

Gol: 0-1, m. 72, Cosme.

Comentari: Important triomf aconseguit per l'Espanya que va tenir poques ocasions per marcar però va aconseguir un gol, obra del

veterà i capità Cosme, que el situa amb els dos primers positius des que va començar el campionat. El partit no va ser gaire vistós però sí emocionant perquè el dubte va regnar fins el darrer instant.

JUGADORS

A la fi, la directiva del CD Espanya ens ha facilitat la llista completa de jugadors per a aquesta temporada 1994/95 i que és aquesta:

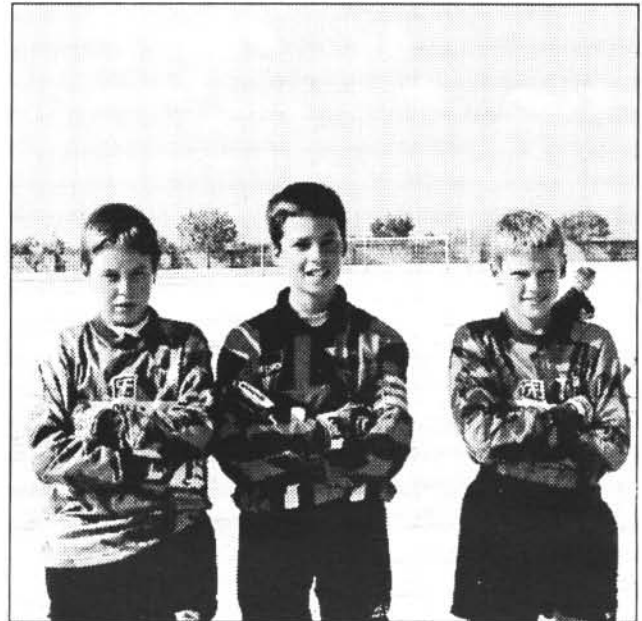
A. Amengual, Joan A. Tomàs, F. Marín, Cosme Tomàs, Miquel A. Vicens, M. Moreno, M. Magaña, F. Bosch, A. Clar, J. Clar, J. A. Escandell ("Tonete"), J. Bonet, S. Salvà, M. Chavero, J. Ruiz, J. Ferretjans, R. Gonzàlez, M. Mas, M.A. Corbalán, J. Almansa i A. Ginard.

Figuren com a entrenadors, com ja sabeu, Joan Llompart i Pere Fullana, aquest darrer recentment incorporat aquesta temporada.

CLASSIFICACIÓ

Important escalada de posicions durant els darrers partits en què s'ha passat de dos negatius amb què es va trobar després del primer encontre a dos positius a l'hora de fer aquest comentari i ocupant el sisè lloc de la taula classificatòria. ♦

1. ALARÓ.....	12	9	0	3	28	13	18	+6
2. Calvià.....	12	8	2	2	22	9	13	+6
3. Andratx.....	12	7	4	1	19	10	18	+6
4. Santanyí.....	12	8	1	3	18	12	17	+5
5. Esporles.....	12	5	5	2	25	20	15	+3
6. España.....	12	6	2	4	24	10	14	+2
7. Gènova.....	12	4	6	2	29	19	14	+2
8. Soledad.....	12	5	4	3	17	12	14	+2
9. Xilvar.....	12	6	2	4	19	18	14	+2
10. Alcúdia.....	12	5	1	6	27	23	11	-1
11. Consell.....	12	3	5	4	15	17	11	-1
12. Son Roca.....	12	3	5	4	13	19	11	-1
13. S'Arracó.....	12	4	2	6	16	18	10	-2
14. Llosetense.....	12	3	3	6	18	26	9	-3
15. Petra.....	12	3	3	6	16	25	9	-3
16. At. Balears.....	12	2	5	5	10	20	9	-3
17. La Victoria.....	12	3	2	7	14	18	8	-4
18. La Unión.....	12	2	4	6	10	15	8	-4
19. Independiente.....	12	2	4	6	18	26	8	-4
20. Murense.....	12	1	2	9	8	36	4	-8

Jaume Garcia, Rafel Tomàs i Joan Barceló, porters dels Infantils C.D. Espanya

Jaume Manresa Foto: C. Font

Tres són els encontres que s'han disputat des que aquest campionat 94/95 ha començat. El primer, dia 15 del passat mes d'octubre, i amb ell, el primer desplaçament dels llucmajorers, aquest cop a Felanitx per jugar contra l'equip del mateix nom. Un resultat molt bo: Felanitx, 1 - Espanya, 3. I amb aquest resultat, dos positius per als nostres infantils. Els gols dels llucmajorers foren marcats per B. Manresa, R. Ramos i Genaro.

Una setmana més tard l'equip llucmajorer rebia a casa el Barracar i aquest va ser un encontre prou difícil per tots dos conjunts, com ho va ser també el resultat: CD Espanya, 3 - Barracar, 3. El domini va ser al cinquant per cent tal com demostra aquest empat a tres gols. Les dianes espanyistes varen ser de R. Ramos, S. Canyelles i R. Garcias. Hem d'assenyalar la molt bona segona part que varen fer els nostres infantils, i sobretot tenint en compte la diferència considerable de físic amb els jugadors del Barracar.

El darrer partit del qual tenim notícies es va jugar el passat 29 d'octubre a Porreres, coincidint amb la Fira d'aquest poble veínat. Ens en duaguérem, emperò la copa més petita ja que el resultat no ens va ser favorable: Porreres, 2 - Espanya, 1. El gol llucmajorer va ser marcat per l'extrem S. Canyelles. Els Infantils del CD Espanya tengueren mala sort en aquest partit ja que unes mans contràries dins l'àrea no varen ser xiulades com a falta per part de l'àrbitre de torn i el segon gol adjudicat al Porreres el va marcar un defensa espanyista quan va intentar de totes rebutjar allò que hagués estat, amb moltes possibilitats, un gol. ♦

C.D. Espanya Benjamins Futbol 7

A la recerca del liderat

Benjamins F. 7, C.D. España, entrenats per Julià Ferragut i Rafel Cano

50

Joan Quintana
Foto: Quintana

Com ens comentaven els tècnics J. Ferragut i R. Cano el mes passat, els Benjamins del Futbol 7 caminen amb pas ferm a la recerca del liderat del grup F; en són prova els excel·lents primers resultats obtinguts des que es va començar la lliga. Com po-

dem veure a continuació aquests marcadors són contundents i es varen aconseguir en uns encontres dominants de cap a peu.

ALGAIDA, 0 - ESPANYA, 5: J. Fernández, Vich, Vinseiro i defensor contrari en p.p.

ESPAÑA, 11 - AT. MURER, 1: Gols: Fernández (6), Vinseiro (2), Oliver (2)

i Oller.

VILAFRANCA, 0 - ESPANYA, 5: Gols: Vinseiro (2), Fernández, Oliver i P. Vidal.

ESPANYA, 9 - STA. EUGENIA, 3: Fernández (3), Vinseiro (2), Fernández (2), Vich i P. Vidal.

Naturalment aquests nombres només són els dels golejadors espanyistes però volem aclarir que en

un esport d'associació com aquest, tanta importància té el que marca com qui ho atura, com qui mai no n'ha marcat cap però que ha lluitat i s'ha sacrificat perquè la resta els aconseguís.

Des d'aquestes línies animam entrenadors i jugadors perquè continuïn en aquesta línia. Enhorabona per aquests inicis de temporada. ♦

SEMAR

INDUSTRIES SEMAR, S.A.

C/. Tomàs Monserrat, 6 - 8

Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

EMBOTITS

CUIXOTS

FORMATGES

Avd. Carles V, s/n. Tel. 66 23 11 (Llucmajor)

C.D. Espanya

Benjamins CIM

Benjamins, CIM, C.D. Espanya.

J.Q.C.

Fotos: Quintana

Un any més ha començat la lliga de futbol benjamí que organitza el Consell Insular de Mallorca i on els nostres representants participen des que es va crear.

Aquesta temporada 94-95 ha començat amb molt bon peu i els nostres representants quan, al moment d'escriure aquest comentari, han disputat quatre encontres ocupen els primers llocs de la classificació del seu grup.

QUADRE TECNIC

President: Miquel Mas Alba

Coordinador: Antoni Cladera

Entrenadors: Sebastià Salvà i Francesc Marín.

Delegats: Salomé Piqueras, Bartolomé Bergas i

Rafel Ferragut, va aconseguir 9 gols en un partit.

Jaume Tugores.

JUGADORS

Miquel A. Martí, Joan C. Gálvez, Sergi González, Mateu Caldés, Joan A. Fullana, Joan C. Carmona, Eladi Huertas, Miquel Tugores, Miquel Barceló Reinés, Tolo F. Bergas, Miquel Moragues, Miquel Jaume, Sergi Piqueras, Rafel Ferragut, Ivan Ferre, Pere A. Salvà, Miquel A. Monserrat, Manuel Cabrera, Jaume Server i Miquel A. Mut.

RESULTATS, GOLEJADORS I CLASSIFICACIÓ

8-10-94

Jv. Sallista, 4 - Espanya, 2
Gols: R. Ferragut, J.C. Gálvez

15-10-94

Espanya, 4 - Santa Maria, 2

M.A. Martí (3) i R. Ferra-

gut.

22-10-94

Penya B. Llubí, 1 - Espanya, 13

Ferragut (9), M.A. Martí (2), I. Ferré i M. Moragues.

29-10-94

Espanya, 6 - Sineu, 1
Gálvez (2), Carmona, Moragues i Huertas.

Després de veure aquests resultats no podem deixar d'esmentar la golejada (1-13) que l'Espanya li va endossar a domicili al Penya B.Llubí i sobretot d'aquests gols, els nous que va marcar un sol jugador que mereix escriure's en lletra grossa: FERRAGUT.

Hem de dir també que a la classificació que us oferim només figuren tres partits jugats i òbviament quan surti aquest comentari ja s'haurà disputat la cinquena jornada. ♦

Pesca

MANILA

Amb motiu de les fires 1994, el Club pesca "Es Cap Roig" va organitzar, sota el patrocini de l'Ajuntament, el torneig "FIRES 94" corresponent a les categories de roquer (costa i barca), fluixa i caça submarina.

Classificacions

Categoria infantil (roquer des de costa)

1r Joan Romero

2n Blai Llopis

3r Gil Grau.

Peça major: Josué Mena.

Premi especial a la desgràcia: Joan Mena.

Categoria Junior (roquer des de costa)

1r Sergi González

2n Pau Sastre

3r Francesc Vaquer.

Categoria sènior (roquer des de barca)

1r Miquel Vidal.

2n Joan Tauler.

3r Francesc Molina.

Peça Major: Joan Truiols.

Modalitat especial fluixa

Trofeus donats pel C.N.A.

1r Embarcació SIRIUS

2n Embarcació BENAM

3r Embarcació CHISPA

Peça major: Embarcació GAVINA II

Categoria sènior (roquer des de costa)

1r Miquel Vidal.

2n Francesc Molina

3r Francesc Laredo

Peça Major: Pere Pedregosa.

Caça Submarina (junior)

1r Joan P. Barceló

2n Manuel Zapata

3r Antoni Tomàs

Peça Major: Joan P. Barceló.

Caça Submarina (senior)

1r Pere Verger

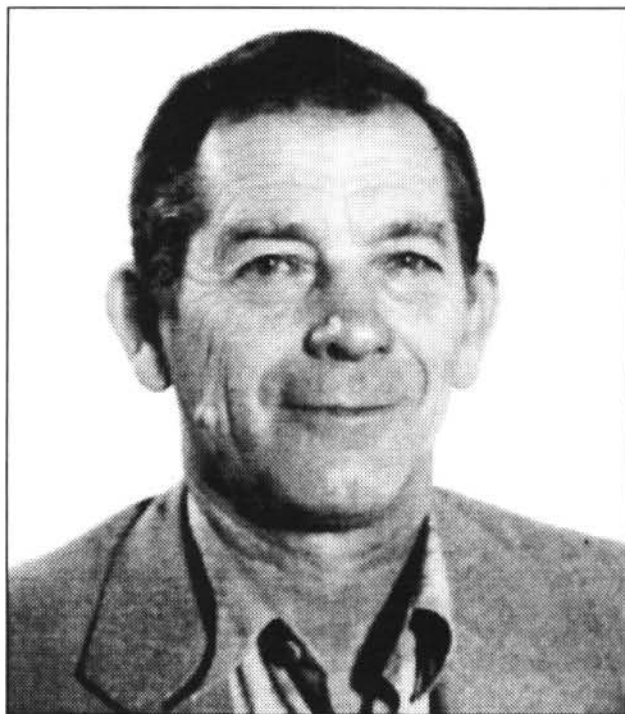
2n Mateu Pocoví.

3r Rafel Coll

Peça Major: Pere Verger

CAMPIONAT DE BALEARS

El passat diumenge, dia 16 d'octubre es va proclamar per primera vegada un pescador de Lluçmajor "Campió de Balears", especialitat "roquer des de cos-

*Miquel Vidal, Campió de Balears de Pesca
"Roquer des de Costa".*

ta". Va ser en Miquel Vidal Rigo. La prova es va celebrar a Porto Colom. ♦

Gimnàstica rítmica

J. Cardona

Les gimnastes del Club Escola de Competició Lluçmajor-Arenal han vist recompensat el seu esforç de continuar els entrenaments els mesos d'estiu. Les entrenadores són Marivi i Joana M. Garro.

Al control realitzat dia 23 d'octubre al Polisportiu Prínceps d'Espanya varen quedar classificats:

1r Conjunt infantil: 6 gimnastes i 1 suplent (mans lliures i corda)

1 conjunt juvenil: 6 gimnastes i 1 suplent amb "aro".

Aquestes, passen a representar Balears al sector que se celebrarà aquest 12 de novembre amb prova classificatòria per anar al CAMPIONAT D'ESPANYA.

Enhorabona i molta sort!

Entre noltros

NAIXEMENTS

1.- Maria Antònia Salom i Miralles, filla de Miquel Àngel i Catalina, nasqué el 20-9-94.

2.- Josep Salvà i Seguí, fill de Bartomeu i Maria Antònia, nasqué el 22-9-94.

3.- Assumpció Morcillo i Llinàs, filla de Tomàs i Antònia, nasqué el 10-9-94.

4.- Bartomeu Sastre i Mulet, fill d'Antoni i Joana Sebastiana, nasqué el 27-9-94.

5.- Maria Caimari i Mas, filla de Ferran i Catalina, nasqué el 30-9-94.

6.- Gabriel Barceló i Sanmartí, fill d'Arnald i Margalida Magdalena, nasqué el 4-10-94.

7.- Joana Maria Rodríguez i Sureda, filla de Domingo Antoni i Francesca, nasqué el 7-10-94.

8.- Miquel Àngel Marzò i Barceló, fill de Mariano i Maciana Maria, nasqué el 13-10-94.

9.- Antoni Muñoz i Roldan, fill d'Antoni Esteve i Maria Mercè, nasqué el 15-10-94.

10.- Miquel Àngel Gilabert i Mas, fill de Josep Maria i Antònia, nasqué el 14-10-94.

MATRIMONIS

1.- Manel Utrilla Reta i Margalida Salvà Clar. Es casaren el 9-9-94 a l'església de Ntra. Sra. de Gràcia.

2.- Joaquim Mollà Az-

nar i Isabel Mut Monserrat es casaren el 8-9-94 a l'església de Sant Bonaventura.

3.- Miquel Massanet Salas i Margalida Cerdà i Nicolau es casaren el 10-9-94 a l'església de Sant Bonaventura.

4.- Ramon Jesús Ramos Fuentes i Maria Estarellas Forteza es casaren l'1-10-94 a l'església de Sant Miquel.

5.- Antoni Parets Seguí i Margalida Seguí Andreu es casaren el 24-9-94 a l'església de Ntra. Sra. de Gràcia.

6.- Francesc Avila Garcia i Carme Rodríguez Garcia es casaren el 13-10-94 al Jutjat de Pau.

7.- Joan Rosselló Julià i Francesca Mas Mora es casaren l'1-10-94 a l'església de Sant Bonaventura.

8.- Francesc Duran Gómez i Catalina Rosselló

Nadal, es casaren el 30-9-94 a l'església de Sant Bonaventura.

DEFUNCIONS

1.- Apol·lònia Brunet i Lliteras, morí el 24-9-94 als 79 anys.

2.- Isabel Fulgencio i Pujol, morí el 25-9-94 als 78 anys.

3.- Joan Guasp i Cerdà, morí l'1-10-94 als 87 anys.

4.- Maria Concepció Vaquer i Sbert, morí el 8-10-94 als 94 anys.

5.- Andreu Fauce i Cortés, morí el 30-9-94 als 51 anys.

6.- Margalida Obrador i Barceló, morí el 17-10-94 als 64 anys.

7.- Antoni Salvà i Salvà, morí el 17-10-94 als 84 anys.

8.- Josep Garcia i Linares, morí el 24-10-94 als 85 anys. ♦

TALLERS CAÑELLAS — ROTGER SERVEI OFICIAL **FIAT** **FIAT PRESENTA LA NUEVA FIAT.**

Lo último de Fiat ya está aquí. Con más pasión, más amor por el detalle. Fiat presenta el Fiat Punto. Más seguridad, cada centímetro del Fiat Punto ha sido concebido para proteger la vida a bordo. Más temperamento, un auténtico símbolo de fuerza y energía, con una estabilidad y una manejabilidad superiores a todo lo conocido hasta

ahora en su segmento. Más respeto por el medio ambiente, lo que significa la reutilización total de los materiales que lo componen, excluyendo en su producción todo tipo de productos perjudiciales para la naturaleza. Seis velocidades, el Fiat Punto SS "6 Speed" transforma todos los esquemas convencionales de conducción.

Sensaciones más energéticas y brillantes con consumos reducidos. El Fiat Punto presenta 19 versiones en 3 o 5 puertas. Con el Punto, Fiat presenta la nueva Fiat.

FIAT PUNTO. LA RESPUESTA. **FIAT**

C/ Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Llucmajor)

Sopa de lletres

9 classes de bolets

B	O	S	E	C	R	E	L	F	A	R	L	C
E	R	D	F	R	O	Y	N	I	P	M	A	X
R	E	B	E	A	Z	R	A	R	Y	C	Z	Z
E	L	L	E	N	R	O	C	I	P	K	R	A
D	L	A	B	A	B	C	D	H	T	R	G	T
O	E	F	C	A	O	U	C	I	M	N	B	I
D	S	B	G	C	D	A	E	O	A	U	P	R
R	D	J	U	A	E	J	M	S	T	Z	I	B
T	E	O	V	X	U	A	A	U	A	H	V	A
A	L	A	P	I	M	T	X	E	R	V	O	C
J	L	G	E	P	A	Y	B	X	E	A	P	E
B	E	C	M	L	C	H	D	K	D	E	U	D
M	B	F	C	O	G	O	M	A	U	P	B	U
U	R	S	U	K	H	Y	N	P	E	O	I	E
A	E	G	B	E	P	B	Z	D	P	B	E	P

Als de l'Associació de veïns de s'Estanyol, quan demanaren permís a l'Ajuntament per posar un stand a un lloc cèntric els enviaren al carrer de Sa Fira. A aquesta revista la tragueren fora de la Mostra, perquè feien "política".

Els de la foto pogueren estar sota la seu del "PP". No en feien, de "política", aquests? ♦

Solució del mes passat

54

-Ginjols
-Nesples
-Atzeroles
-Serves
-Caquis

-Pormisons
-Magranes
-Erbores
-Codonys

La Palmera

es fasser

Historiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

ANTÒNIA ISERN

major

net

Perruqueria unisex

C/ MAJOR, 7 . LLUCMAJOR . ☎ 661359

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

CRÈDIT VIVENDA

AMB AVANTATGES

JOIERIA I RELLOTGERIA

*La Joieria i Relлотgeria
Cas Cotxer vos desitja
unes Bones Fires i vos
agraeix la vostra confiança*

Plaça Espanya, n. 24 - Tel: 66 16 02 (Llucmajor)

MECA CENTRO INSULAR

Tu Academia en **LLUCMAJOR**

MECANOGRAFIA

250 p/m en 45 días aprox.

Cursos a partir
de Septiembre

**Facilidades
de pago**

INFORMATICA

Básica - MS-DOS - WINDOWS
Data Base IV - Lotus 1 2 3
Word Perfect

Plza. España, 33-1º

Tel/ 66 23 13

AUTO-ELECTRIC
Barceló
S.L.

Ronda del Ponent, 26 - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)

 BOSCH

**PORTABROCAS
SIN LLAVE**

**¡CAMISETA
DE REGALO!
¡PIDELA!**

Taladradora de percusión CSB 550 RE (Cierre Rápido)

Portabrocas de
cierre rápido

Interruptor para taladrar
o atornillar

Tope de profundidad

Comutador de giro
a derecha e izquierda.
Para un atornillado perfecto

**OFERTA ESPECIAL
DE LANZAMIENTO**
P.V.R. 13.995*

Diseño ergonómico para
mayor facilidad de uso

Bloqueo de interruptor

Interruptor electrónico.
Control automático de
la velocidad de giro
para adaptarse a las
diferentes superficies.

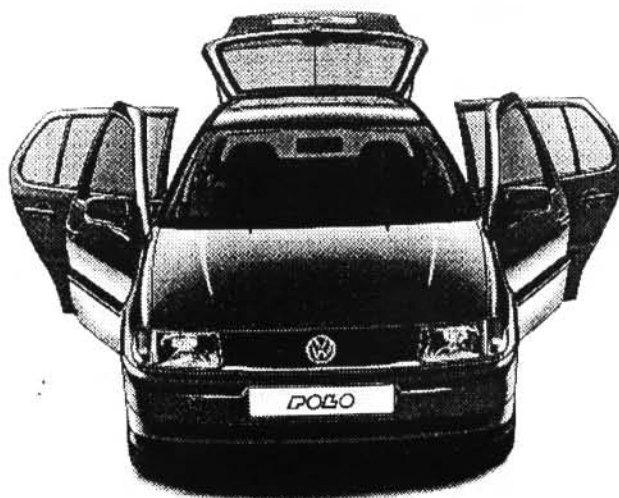
BOSCH

Rubí Automóviles
Llucmajor, S.L.

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

**L'esperam amb
els braços oberts.**

Nuevo Polo
El concentrado de Volkswagen